FEKED KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK
2018. ÉVI FELÜLVIZSGÁLATA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Productus
Környezetvédelmi, Műszaki Tanácsadói Szolgáltató Betéti Társaság

6-KÉ/2018.

2018. DECEMBER

FEKED KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA KÉPVISELŐ-TESTÜLETÉNEK
49/2018.(XII.05.) SZÁMÚ HATÁROZATÁVAL ELFOGADVA

FEKED KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK
2018. ÉVI FELÜLVIZSGÁLATA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

SZAKÉRTŐ:

Lovasi Katalin
SZKV-vf/02-0675, SZKV-hu/02-0675
SZVV-3.1-02-0675

6-KÉ/2018.

2018. DECEMBER

FEKED KÖZSÉG
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK
2018. ÉVI FELÜLVIZSGÁLATA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSÁNAK FOLYAMATA

1.1. Előzmények

Kokas és Társa Tervező Kft., Pap Zsuzsa településtervező állítja össze Feked Község 2018. évi településrendezési eszközei felülvizsgálatához szükséges egyeztetési dokumentációt a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiával és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezés sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 2012. évi Kormányrendelet) szerint.

Az épített környezet alakításáról szóló 1997. évi LXXVIII. törvény, az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Kormányrendelet és a többször módosított, a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, valamint az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet szerint „a település egészére készülő településszerkezeti terv, helyi építési szabályzat és szabályozási terv" esetén minden esetben környezeti vizsgálat készítése szükséges.

A 2012. évi Kormányrendelet követelményei szerint a településfejlesztési koncepció összeállításához elkészült a helyzetfeltáró és elemző munkarész, amely a jelenlegi stratégiai környezeti értékelési dokumentációnak a részét képezi.

A környezeti értékelés elkészítése a tervezési folyamat szerves részét képezi.

1.2. A környezetalakítási, környezetvédelmi munkarész módszertana

Az általános követelmények figyelembe vételével a tervezési feladat sajátosságait szem előtt tartva a vizsgálat általános szempontjait a következők szerint rögzíthető.

- A helyzetfeltárás keretében történik a környezeti alapállapot és a jellemző környezetterhelések vizsgálata a hatályos előírások, követelmények tükrében.
- A vizsgálatok során megállapításra kerül a településrendezés eszközeivel való elvárt intézkedések köre és egyéb környezetvédelmet érintő javaslatok.

- A tervezési folyamat követi a 2012. évi Kormányrendelet szerinti helyzetelemzés és a helyzetértékelés az 1997. évi LXXVIII. törvényben meghatározott településrendezési tervezési folyamatot.
- A környezeti értékelés során az államigazgatási szervek az érintett lakosság, és a szervezetek módosíthatják, javíthatják a terv minőségét, melyet a szakági tervezők integrálnak az egyes dokumentumokba. Ezért szükséges az államigazgatási szervek érdemi véleményének a megismerése.
- Az egyeztetési folyamatban esetleg bekövetkező véleményeltéréseket egyeztető tárgyalás során – kompromisszumra törekedve – kell tisztázni.
- A tervet készíttető önkormányzat, illetve a tervező az eltérő vélemények fenntartása esetén indokolni köteles döntését.
- A környezeti értékelés készítésénél az önkormányzat meglévő és környezetvédelmet érintő, terület-felhasználásra hatással bíró tervei, statisztikai és környezetterheléssel összefüggő adatok, helyszíni ellenőrző vizsgálatok tapasztalatai, az államigazgatási szervek és közüzemi szervek előzetes adatszolgáltatásai, véleményei vehetők figyelembe.
- A tervkészítésre, rendelkezésre álló időszak nem teszi lehetővé kutatásokelvégzését, ciklusok monitorizálását, így ezek bizonytalanságával készíthetők el a településrendezési eszközök.

1.3. A környezetalakítási, környezetvédelmi munkarész tematikája

A településfejlesztési koncepció és a településrendezési terv módosításának készítői a jogszabályi követelményeknek, a megfelelő megrendelői akarattal egyezően készítették el a környezetalakítási és környezetvédelmi munkarészt, a terv dokumentálásakor, szerkesztésekor figyelembe vették a környezeti értékelés általános követelményeit.

A környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. sz. melléklete tartalmazza, amely a 2012. évi Kormányrendelet 2. sz. melléklete figyelembevételével alkalmazható a településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök módosításának kidolgozása során.

A településfejlesztési koncepció, illetve a településszerkezeti és szabályozási tervek, valamint a helyi építési szabályok módosításának készítésével szemben támasztott követelmények figyelembe vételével, a fent rögzített általános módszertan alapján a környezeti értékelés részletes tematikája a következők szerint rögzíthető.

1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamata

Előzmények, módszertan, tematika tartalma, a településrendezési tervek más részeihez való kapcsolódása, a kidolgozás egyéb szempontjai.

2. A településrendezési tervek célja és tartalma

A településfejlesztési elképzelések és tervek rövid ismertetése, a településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal.

3. A környezeti hatások értékelése, helyzetfeltárás, helyzetelemzés

3.1. A rendezési tervek készítése során figyelembe vett tervek és programok

3.2. A környezeti állapot értékelése és a rendezési tervek készítése során figyelembe vett meglévő környezethasználatok.

A talaj és a vizek védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a talaj- és vízvédelmi követelmények.

A levegőminőség védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, a levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos követelmények.

Hulladékgazdálkodás

A jelenlegi helyzet elemzése, helyzetértékelése, a hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények.

Zaj elleni védelem

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, környezeti zajvédelmi követelmények.

Táj- és természetvédelem

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése, környezeti zajvédelmi követelmények.

Épített környezet és kulturális örökség védelme

A jelenlegi állapot elemzése, épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények.

4. A településrendezési tervek alkalmazása esetén várható környezetet érő hatások

4.1. A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel

4.2. A környezetet érintő hatások előrejelzése, helyzetértékelés és alátámasztó javaslat

A talaj és vizek védelme

A levegőminőség védelme

Hulladékgazdálkodás

Zaj elleni védelem

Természetvédelem

Épített környezet és kulturális örökség

5. Javaslat a településrendezési tervekhez kapcsolódó önkormányzati intézkedésekre, monitorizálására.
6. Összefoglalás

1.4. A környezeti vizsgálat településrendezési tervek más részeihez való kapcsolódása

A vizsgálaton alapuló környezeti értékelés mind a településfejlesztési koncepció, mind a településrendezési eszközök módosításának megalapozó, elhagyhatatlan tervrészlete és kiemelt szerepkörű a környezetkímélő építések helyi rendjének, szabályozásainak kialakításában.

A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok, és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

Településszerkezeti terv az a településrendezési terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

Az építés helyi rendjének biztosítása érdekében a települési önkormányzatnak az országos szabályoknak megfelelően, illetve az azokban megengedett eltérésekkel a település közigazgatási területének felhasználásával és beépítésével, továbbá a környezet természeti, táji és épített értékeinek védelmével kapcsolatos, a telkekhez fűződő sajátos helyi követelményeket, jogokat és kötelezettségeket helyi építési szabályzatban kell megállapítania.
A fentiek alapján megállapítható, hogy a környezeti értékelés a településrendezési eszközök megalapozója, az eredmények szervesen beépülnek és meghatározói a településrendezési terveknek, illetve a helyi építési szabályzatoknak.

1.5. A kidolgozás egyéb szempontjai

A környezeti értékelés készítésekor, a környezetalakítási munkarész kidolgozásakor feltétlen figyelembe kell venni a tervek érvényességének időkorlátait is, valamint a magasabb szintű tervek (országos, megyei) hatályos követelményrendszerét.
A településszerkezeti tervet a települési önkormányzatnak legalább tízévenként felül kell vizsgálnia, és szükség esetén a terv módosításáról, vagy új terv elkészítéséről kell gondoskodnia. A megváltozott országos és megyei területrendezési tervek is indukálják a felülvizsgálat elvégzését.
A helyi építési szabályzatnak és a szabályozási tervnek a jóváhagyott településszerkezeti tervvel összhangban kell lennie, eltérés szükségessége esetén a településszerkezeti tervet előzetesen módosítani kell.

A követelményeknek megfelelően tehát a környezeti értékelést is tízéves időintervallumra szükséges meghatározni, melynek jelenleg hat év felett a környezetvédelmi tervi ellátottságok hiányában gyengeségek várhatók.
Különös figyelmet érdemel az Országos Területrendezési Terv (OTRT) figyelembevétele.

Az OTRT-hez készített stratégiai környezeti értékelés a Község és térsége infrastruktúra hálózat tervei, kialakítását meghatározta, így ezekhez kell alkalmazkodni a településrendezési eszközök készítése során.

2. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEK CÉLJA ÉS TARTALMA

2.1. A településfejlesztési célok, elképzelések

A terület- és településrendezési tervezés célja, hogy a társadalmi-gazdasági igényeket szolgáló új terület-felhasználási módok javítsanak a társadalom életkörülményein, a fenntartható fejlődés, pedig megkívánja, hogy mindez a meglévő nemkívánatos környezeti állapotokon való javítással történjen.
Feked Község településfejlesztési koncepciója és településrendezési eszközei 2018. évi módosítása környezetalakítási és környezetvédelmi vizsgálatának a fő célja – a tervezési folyamat szerves részeként – az elgondolások és a tervjavaslatok alternatívái környezeti hatásainak módszeres elemzése annak érdekében, hogy a rendezési terv és így a terület fejlesztése környezetbarát legyen.
A terv készítése során így figyelembevételre került, hogy a településen megvalósítható létesítmények és azok funkciói, valamint az infrastruktúra kialakítása, fejlesztése révén a környezethasználat úgy legyen szervezhető és végezhető, hogy

- a legkisebb mértékű környezetterhelést és igénybevételt idézze elő;
- megelőzhető legyen a környezetszennyezés;
- kizárja a környezetkárosítást.

A környezethasználatot az elővigyázatosság elvének figyelembevételével, a környezeti elemek kíméletével, takarékos használatával, továbbá a zavaró hatások (zaj, hulladékkeletkezés) elleni védelemmel kell megvalósítani.

2.2. A település közigazgatási területén kialakult, illetve tervezett terület-felhasználásának ismertetése

Feked Község településrendezési eszközei 2018. évi felülvizsgálatának keretei a következők.
A változások értelmezése és rögzítése az alábbiak figyelembevételével történt:

- Az új alaptérképen a régihez képest a termőföldet érintő művelési ág változás miatt bekövetkezett változásokat (elsősorban szántó és gyep helyett mocsár, szántó helyett gyep művelési ág) meglévőségként kezeltük.
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló településszerkezeti terv az akkori fogalomrendszerben még nem szereplő „természetközeli terület" -ként határozta meg a vízfolyás-menti gyepek, szántók, legelők területét.
  A felülvizsgálat során ezek a területek az új fogalomrendszerhez illeszkedő besorolást kaptak (általános mezőgazdasági terület), szintén meglévőségként feltüntetve.

- A felülvizsgálat alapjául szolgáló településszerkezeti terven már kijelölt, de meg nem valósult fejlesztési területeket szintén meglévőségként kezeltük. Ezek a következők:
    - Falusias lakóterület fejlesztés a Fő utca keleti ágának déli szakasza feletti domboldalon
    - Gazdasági területi fejlesztés a majortól nyugatra
    - Zöldterület fejlesztése a Fő utca keleti és nyugati ága között
- Meglévőségnek tekintettük azokat a területeket is, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, de az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó területfelhasználási kategória jelent meg. Ezek a következők voltak:
    - Ipari gazdasági terület helyett mezőgazdasági üzemi terület (mezőgazdasági major (011/3 hrsz.) – K-mü)
    - Ipari gazdasági terület helyett általános gazdasági terület (asztalosüzem – 297 hrsz., majortól nyugatra kijelölt fejlesztési terület – 011/2 hrsz. – Gá)
- A meglévőségtől eltérő jelkulccsal, változásként jelennek meg a felülvizsgálat során kijelölt fejlesztési területek.

<u>Beépítésre szánt területek</u>

Lakóterületek

A település lakóterületei az OTÉK szerinti „falusias lakóterület" területfelhasználási kategóriába sorolhatók.

Területi fejlesztések

Elsődleges cél a lakatlan épületek újra hasznosítása és a foghíjtelkek beépítése. Amennyiben igényként mégis területi fejlesztés merül fel, új telkek kialakítására a településszerkezeti terv a Fő utca keleti ágának déli szakasza feletti domboldalon ad lehetőséget.

Vegyes területek

A község vegyes területei az OTÉK szerinti „intézmény terület" kategóriába sorolhatók. A középületek (templom, önkormányzati hivatal, művelődési ház és könyvtár, bolt és presszó, ifjúsági szállás és sportpálya, tűzoltó szertár) jól lehatárolhatóan a Fő utca két ága között, zöldterületbe ágyazottan, a vízfolyás-völgyben kaptak helyet.

Fejlesztési célok

A középületek nagy része az elmúlt években megújult. Az ifjúsági szállás vár telken belüli bővítésre. Területi fejlesztés nem tervezett.

Gazdasági területek

A település területén található fűrészüzem általános gazdasági terület kategóriába sorolható.

Területi fejlesztés

A majortól nyugatra lévő területen általános gazdasági funkciók (beleértve a napelem parkot is) elhelyezésére.

Különleges területek

A település különleges beépítésre szánt területei részben kialakultak, a terv távlatában megtartandók, részben tervezett fejlesztések.

- A temető területe megtartandó, bővítés nem tervezett.

- A belterületi pincesorok területe megtartandó, törekedni kell a pincesorokban keletkezett hézagok pótlásának elősegítésére. A hagyományos gazdasági funkció mellett támogatható a rekreációs-üdülő funkció elhelyezése is (hétvégi házak építése a pincesoron meglévő hagyományos építészeti karakter megtartásával).

- A mezőgazdasági üzemi területen az állattartó és az ehhez kapcsolható kiegészítő funkciójú major területe megtartandó. Területi fejlesztés nem tervezett.

- Különleges idegenforgalmi célú terület a vadászház a volt állomásépületben.
-
- Különleges idegenforgalmi célú övezet a 0125/9 hrsz.-ú földrészleten található tó partján, elsősorban idegenforgalmat vonzó funkciók (különösen vendéglátás, szálláshely szolgáltatás) elhelyezésére – 0121 és 0123 hrsz., tervezett fejlesztés - kb. 3000 m2.

- A tervezett szennyvíz csatornázás kapcsán kijelölt fejlesztési terület szennyvíztisztító telep elhelyezésére a Fekedi-árok völgyében, a belterülettől délre – kb. 1300 m2.

Beépítésre nem szánt területek

Közlekedési területek

Az országos mellékutak (5606 sz. összekötő út, 56107 sz. bekötő út, 58305 sz. állomásra vezető út, távlatban mezőgazdasági gyűjtőút), mezőgazdasági gyűjtő és feltáró út és az erdészeti feltáró utak, illetve a belterületi kiszolgáló utak.

Zöldterületek

Közkert a Fő utca két ága közötti vízfolyás-völgyben található középületek térségében, és szintén közkert a Fekedi-árok északi szakaszának két oldalán, valamint jelentősebb egyéb zöldfelület a sportpálya az ifjúsági szállás udvarán.

Területi fejlesztés

- Közkert bővítése a vízfolyás-völgyben a déli belterületi határig – kb. 9000 m2.
- Közkert kialakítása a fűrészüzem telkének déli részén a gyalogútig – kb. 6200 m2.
- Út-menti zöldfelület kialakítása a Fő utca északi szakaszán az északi belterületi határig – kb. 1,7 ha.

Erdőterületek

A település közigazgatási területének északi felét szinte egyöntetűen erdő borítja. Az itt található üzemtervezett, kiváló termőhelyi adottságú erdőség az országos ökológiai hálózaton belüli magterület, egyben Natura 2000 terület is.
A közigazgatási terület valamikori vasúttól délre fekvő részén további jelentősebb erdőfoltok terülnek el. Ezek az országos ökológiai hálózaton belüli ökológiai folyosó részei, szintén kiváló termőhelyi adottságúak.
Az erdők zöme faanyag-termelő erdő. A vasúttól délre fekvő, erózióra hajlamos, meredekebb felszínű területrészekre talajvédelmi erdőket telepítettek. A közlekedési utat védő műtárgyvédelmi erdősávok találhatók a közigazgatási terület keleti részén, az 5606 sz. út északi oldalán.

Fejlesztési célok

- A közigazgatási határ módosításával a szomszédos Ófalu területéből Feked közigazgatási területének része lesz a 073 és a 075 hrsz.-ú erdőterület.
- Gazdasági erdő telepítése a belterületen lévő 155 hrsz.-ú út északi oldalán
- Védelmi erdő telepítése a major és a tervezett általános gazdasági terület térségében
- Gazdasági erdő kijelölése a homokbányától délre, a 0147/7 hrsz.-ú földrészlet területén a Baranya megye területrendezési tervéhez való illeszkedés elősegítésére – 10,8 ha

Mezőgazdasági területek

Kertes mezőgazdasági területek megőrzése és minőségi javítása a cél, területi fejlesztés nélkül.

Általános mezőgazdasági területen a termőföld védelme érdekében a tájpotenciálnak megfelelő mezőgazdasági tájhasznosítás a jövőben is fenntartandó.

A vízerózió okozta kár enyhítésére a nagytáblás szántóföldi művelés helyett a legelőként való hasznosításra, kell törekedni a Fő utca nyugati házsora feletti domboldalon, a 155 hrsz.-ú úttól északra.

Vízgazdálkodási területek

A település legjelentősebb állandó vízfolyása az igazgatási területet a 5606 sz. út és a volt vasút között kelet-nyugati irányban metsző Karasica-patak. A Karasica-patakba több, észak-déli irányú mellékág csatlakozik. A falu is az egyik ilyen mellékág, a Fekedi-árok völgyébe települt. A Karasica vízhozamára halastavat telepítettek.
Vízgazdálkodási terület a település vízellátását biztosító kutak, valamint a Karasica-patak és a települést metsző mellékág északi végére telepített záportározók területe is.

Fejlesztési célok

- Az állandó vízfolyások, árkok karbantartását folyamatosan biztosítani kell, fokozott gondot kell fordítani a növényzet eltávolítására, illetve az árkokban keletkező eróziós károk kijavítására.
- A vízfolyások tájba illesztése, a vízminőség védelme érdekében a vízfolyások mentén a fenntartást nem akadályozó tájfásítás, környezetükben természetkímélő gazdálkodás folytatása, valamint szigorú környezetvédelmi előírások megfogalmazása javasolt.
- A Fekedi-árok tényleges nyomvonala eltér a földnyilvántartási adatállományban szereplő nyomvonaltól. Javasolt az árok pontos helyének bemérése, és átvezetése a földnyilvántartási adatállományba.

Természetközeli területek

Az árokpartok menti vizenyősebb területeken és a közigazgatási határ több pontján található, mélyebben fekvő területeken kisebb-nagyobb mocsaras területek találhatók, az ökoszisztémák védelme érdekében távlatban is megőrzendők. Természetközeli területen épület nem létesíthető.

Különleges beépítésre nem szánt területek

Mivel az alapterv készítésének idején ilyen terület-felhasználási kategória még nem létezett, a településen jelenleg különleges beépítésre nem szánt területként jelölt terület nem található.

A felülvizsgálat alapjául szolgáló településszerkezeti terv különleges beépítésre szánt területként határozta meg a vasúttól délre található *homokbánya* területét. A terület a felülvizsgálat során különleges beépítésre nem szánt terület kategóriába került.

Szintén különleges beépítésre nem szánt terület a valamikori állomásra vezető út mellett kialakított kis *napelem park*. A telken, igény esetén további napelemek helyezhetők el. A terület bővítése nem tervezett.

2.3. A településrendezési terv összefüggése más tervekkel, programokkal

A település fejlődése, „működése" is hatással van a környező tájra, módosíthatja, változtathatja annak elemeit. A települési eredetű környezetszennyezés, levegőszennyezés, szennyvíz- és hulladék-elhelyezés, a település közlekedési struktúrája, a létesítmények parkolási lehetőségei közvetlenül befolyásolják a település és környéke környezeti minőségét.

Az Országos Területrendezési Terv a Baranya Megyei Területrendezési Terv igen kedvező helyzetbe hozta a települést.

A településkörnyék a helyi adottságoktól függően többé-kevésbé sajátos konfliktusterület, amelynek fejlesztése, rendezése az országos közúthálózat-fejlesztéssel és a település érdekeivel összhangban, együttesen történhet.

A települési környezet minőségét a későbbiekben bemutatott föld-, víz-, levegőtisztaság-védelem, valamint a jelentős hatások (zajterhelés, hulladékok) elleni védelem koordinált érdekei együttesen határozzák meg.

A környezeti elemek védelme és a jelentős hatások elleni védelem, valamint a település működésének, működtetésének összehangolt tevékenysége túlmutat a helyi építési szabályzat elkészítésének keretein. A környezet védelmét is szolgáló fejlesztési program különösen nagy súllyal jelentkezhet a település életében és az önkormányzatok feladatainak ellátásában.

Az építésügyi igazgatás feltételeinek biztosítása, a településüzemeltetés, a vállalkozási tevékenység támogatása, a költségvetés nehézségeiből adódó konfliktusok kezelése és az életkörülmények javítását szolgáló intézkedések, valamint a nem kívánatos környezeti állapotokon való javítás érdekében a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben megfogalmazottak szerint kell elkészíteni a környezetvédelmi programot.
A hivatkozott törvény alapján a települési környezetvédelmi programot a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, a rendezési tervekkel összhangban kell kialakítani, melyben természetesen szerepelnek az építésügyi igazgatásra vonatkozó intézkedések és az üzemeltetéssel kapcsolatos projektek is.

A környezetvédelmi jogszabályok jelentős módosulása, a feladat- és hatáskörök változása miatt célszerű a program folyamatos aktualizálása, mely szerint időszakonként, de legalább kétévente felül kell vizsgálni és a végrehajthatóság érdekében módosítást, kell alkalmazni.

Az Országos Területrendezési Terv /1/2014.(I. 3.) OGY határozat/ (OTRT) övezeti rendszeréhez való illeszkedés alapvető szempont.

A szerkezeti terv, a helyi építési szabályzat és a szabályozási előírások az országos településrendezési és építési követelményekről (OTÉK) szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet szerint készíthető el. Az adottságok és a fejlesztési elképzelések, koncepció minimális mértékben (védősáv csökkentés OTÉK-tól való eltéréssel) igényli a hatályos jogszabályoktól való eltérést az azokban meghatározott szabályoktól eltérően.
A településrendezési terv módosítása során az OTÉK övezeteivel történő egyezőséget a tervező a szerkezeti terv módosítása dokumentumban részletezte, összesítette.

3. A KÖRNYEZETI HATÁSOK ÉRTÉKELÉSE

3.1. A rendezési tervek készítése során figyelembe vett tervek és programok

A rendezési tervek készítése során elsősorban a következő tervek és programok lettek figyelembe véve:

- OTrT /1/2014.(I. 3.) OGY határozat/
- Baranya megye Területrendezési Terve (BmTrT)
- Nemzeti Környezetvédelmi Program
- Országos Hulladékgazdálkodási Terv

3.2. A környezeti állapot értékelése és a rendezési tervek készítése során figyelembe vett környezethasználatok

A hatályos jogszabályok követelményei szerint a környezetvédelmi szempontokat a területrendezés során érvényre kell juttatni.
A területfejlesztés, területrendezés környezetvédelemmel kapcsolatos igényeinek megfogalmazásához alapvetően a következők vizsgálata szükséges:

- a meglévő települési környezet jelenlegi állapotának értékelése, a jellemző környezetterhelések elemzése,
- a vonatkozó követelmények, szabályozási előírások ismertetése.

3.2.1. A talaj- és a vizek védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

Talaj, földtan

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira. A védelemnek magában kell foglalnia a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is.

A föld felszínén, vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

Feked település igazgatási területe Magyarország tájai között teljesen önálló nagytájként elkülönített Dél-dunántúli dombsághoz tartozik. A nagytájon belül elkülönítenek olyan kisebb egységeket jelentő középtájakat, amelyeknek önállóbbnak tekintett részleteit a kataszterben már kistájként határozták meg. A kistájakat részletező beosztásban Feked igazgatási területe Mecsek és Tolna-Baranyai dombvidék középtájon belül már önállónak tekintett a Geresdi-dombság nevezetű kistájon belüli elhelyezkedésű.
A tájkatasztert igazolva olyan tagoltság jellemzi az igazgatási területet, amelyben meghatározó azon nyugatra tartó fővölgy, amelyben a felszíni vizeket összegyűjtő Karasica vízfolyás található. A vízfolyás irányába tartanak északról és délről azon kisebb mellékvölgyek és azok rendszerei, amelyek közül a legfejlettebbnek mutatkozó délre irányuló és elvégződése előtt határozottan kiszélesedő völgyben alakult ki a belterület.

A hegyhátak gránitján sekély termőrétegű, szélsőséges vízgazdálkodású, gyenge termőképességű agyagbemosásos barna erdőtalajok alakultak ki, az üledéken képződött agyagbemosásos erdőtalajok valamivel jobb minőségűek. Ezeken a területeken főleg erdőkkel találkozhatunk. A hegylábfelszínek löszös üledékein Ramann-féle barna erdőtalajok alakultak ki, a patakvölgyek allúviumain öntés réti talajok képződtek, melyek enyhén savanyú kémhatásúak, mechanikai összetételük vályog, termékenységi besorolásuk a VI. és VII. kategória, amit rétként hasznosítanak.

A talaj szerves anyag tartalma a település közigazgatási területén a gyenge (50-100 t/ha), illetve a közepes (100-200 t/ha) kategóriába sorolható.

A termőföldön történő beruházásokat úgy kell megtervezni, hogy a létesítmények elhelyezése a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit ne akadályozza.

Újabb területek belterületbe vonása, a termőföldön történő beruházások a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit nem ronthatják, nem csökkenthetik a meglévő talajvédelmi létesítmények működőképességét.

A beruházások megvalósítása és üzemeltetése során a termőföldről szóló jogszabályban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Az előírásokat a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény határozza meg.

A földhasználó erózióval veszélyeztetett területen a víz- és szélerózió (a továbbiakban: erózió) megakadályozása érdekében köteles

a) szántó művelési ágú földrészleten

aa) a talajfedettséget szolgáló növényeket termeszteni, és

ab) olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy

ac) szintvonalas művelést folytatni;

b) ültetvény területen

ba) szintvonalakkal párhuzamos irányú telepítést végezni, vagy

bb) a sorközök fedettségét gyepesítéssel, talajtakarással biztosítani;

c) rét, legelő (gyep) művelési ágú földrészleten

ca) fokozott gondot fordítani a talajt kímélő legeltetésre, valamint

cb) ahol a gyeptakaró a talajvédelem követelményeinek nem felel meg, azt felújítással helyreállítani.

Amennyiben az előző felsorolásban írt kötelezettségek teljesítése sem alkalmas az erózió megakadályozására, úgy a földhasználó köteles

a) a művelési ágat megváltoztatni, vagy

b) gyep-, cserje- és erdősávot létesíteni, vagy

c) talajvédelmi műszaki beavatkozásokat, valamint létesítményeket alkalmazni.

Az erózió elleni védelmet nyújtó terepalakulatokat, gyep-, cserje- és erdősávokat meg kell őrizni.

A térség domborzati és egyéb viszonyai alapján meghatározott munkák és kötelezettségek egy részéhez a Baranya Megyei Kormányhivatal Növény és Talajvédelmi Szervezetének engedélye szükséges. A földhasználó erózióval veszélyeztetett területen a víz- és szélerózió (a továbbiakban: erózió) megakadályozása érdekében köteles

a) szántó művelési ágú földrészleten

aa) a talajfedettséget szolgáló növényeket termeszteni, és

ab) olyan művelési módot alkalmazni, amely a talaj szerkezetességének megóvásával, a talajtömörödés megakadályozásával, megszüntetésével elősegíti a csapadékvizek talajba jutását, és/vagy

ac) szintvonalas művelést folytatni;

b) ültetvény területen

ba) szintvonalakkal párhuzamos irányú telepítést végezni, vagy

bb) a sorközök fedettségét gyepesítéssel, talajtakarással biztosítani;

c) rét, legelő (gyep) művelési ágú földrészleten

ca) fokozott gondot fordítani a talajt kímélő legeltetésre, valamint

cb) ahol a gyeptakaró a talajvédelem követelményeinek nem felel meg, azt felújítással helyreállítani.

Amennyiben az előző felsorolásban írt kötelezettségek teljesítése sem alkalmas az erózió megakadályozására, úgy a földhasználó köteles

a) a művelési ágat megváltoztatni, vagy

b) gyep-, cserje- és erdősávot létesíteni, vagy

c) talajvédelmi műszaki beavatkozásokat, valamint létesítményeket alkalmazni.

Az erózió elleni védelmet nyújtó terepalakulatokat, gyep-, cserje- és erdősávokat meg kell őrizni.

A felszín alatti vizeket a jelenleg még művelésben tartott területeken mezőgazdasági eredetű terhelések érik. Mezőgazdasággal összefüggésben meghatározó az erdőgazdálkodás és szántóföldi növénytermesztés.

A nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2013.(V.29.) VM rendelet 1. melléklete szerint Feked nitrát érzékeny területű település. A talajerő-utánpótlásnál így is figyelembe kell venni a település adottságait.

A település nitrát-érzékeny területű, így be kell tartani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezésének megelőzése, csökkentése érdekében a 27/2006. (II. 7.) Kormányrendelet előírásait és az 59/2008. (IV. 29.) FVM rendeletben rögzített „helyes mezőgazdasági gyakorlat" szabályait.

A Baranya Megyei Kormányhivatal Hatósági Főosztály Bányászati Osztály adatközlése alapján a település közigazgatási területén, „Feked I. – Agyag, Homok" védnevű bányatelek található.

A Bányafelügyelet nyilvántartása szerint szénhidrogén bányászati létesítmény és szénhidrogén szállítóvezeték, illetve megkutatott és nyilvántartott ásványi nyersanyagvagyon nem található.
A település nem tartozik a Földtani veszélyforrások és a Felszínmozgásos területek övezeteibe.

Felszíni és felszín alatti vizek

A vizek védelme a felszíni és felszín alatti vizekre és azok készleteire terjed ki. A környezet igénybevétele – így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén biztosítani kell, hogy a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon, a vízi és víz közeli élővilág fennmaradásához szükséges feltételek, valamint a vizek hasznosíthatóságát elősegítő körülmények ne romoljanak.

A település szennyeződésérzékenységi besorolása a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdésén alapuló 1:100.000-es méretarányú érzékenységi térkép alapján, a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület. A felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében a kockázatos szennyezőanyagok elhelyezése, továbbá a felszín alatti vízbe történő közvetlen és közvetett bevezetése tilos, illetve a létesítési engedélyezés során megállapított feltételek szerint – engedély alapján - történhet.

A földtani közeg és megvalósulása esetén a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékeket be kell tartani. A földtani közeg és a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2006. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet követelményei határozzák meg a határértékeket.

Feked település nyílt karszt területeket nem érint. Továbbá a közigazgatási területet üzemelő vagy távlati ivóvízbázis hatósági határozatban kijelölt hidrogeológiai védőidomot, védőövezet- és védőterület rendszert nem érint a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII. 18.) Korm. rendelet szerint.

Feked Község vízellátása Véménd és Szebény Községekkel közös vízellátó műről van megoldva. A vízbázisok a Fekeden és Szebényben meglévő fúrt kutak.

A Fekedi kút vize lágy, a Szebényi kút vize nitrátos. Az ivóvíz minőségű vizet a két vízbázis vizének megfelelő arányú keverésével állítják elő. A vízkeverés a Fekedi vízmű telepen történik meg, ezért a Szebényben lévő kúttól egy külön nyersvíz vezeték van kiépítve a Fekedi vízmű telepig. A vízkeverés után a Fekedi vízmű telep közbenső tárolójából átemelő szivattyútelep juttatja a vizet a Fekedi, illetve külön szivattyútelep a Véméndi, illetve Szebényi vízellátó rendszerbe. A vízátadás Véménd és Szebény települések részére a Véménd Trefort pusztán kialakított aknában történik meg.

Feked Községben a szennyvizeket jelenleg tárolókba vezetik, és szippantó autóval szállítják a kijelölt fogadó helyre. A tárolók általában nem vízzáróak, így a tisztítatlan, maximum előülepített szennyvíz szennyezi a talajvizet.
A szennyvízelvezetés megoldására csatornarendszer létesítése látszik a legmegfelelőbb megoldásnak. A megvalósítás érdekében megtörtént a csatornarendszer tervezése, amely alapján a Község pályázatot nyújtott be. A pályázat elbírálása folyamatban van.

A csapadékvizek lefolyási viszonyait tekintve Feked egész területéről a Karasica irányába történik a lefolyás. A lefolyás iránya D-i, DNy-i. A csapadékvizek visszatartása érdekében záportározó létesült, amely késlelteti a vizek elvezetését. A településnek két természetes vízfolyása is van, a Veres-patak és a Karasica, amely a Dunába vezeti le a kismértékű felszíni vízfelesleget.
Kisvizek ősszel, árvizek pedig tavasszal és nyár elején lépnek fel.
Talajvíz a völgyekben 3-6 m mélyen található, de mennyisége nem jelentős.
A települések ár-és belvíz veszélyeztettségi alapon történő besorolásáról szóló 18/2003. (XII. 9.) KvVM-BM együttes rendelet melléklete szerint Feked településen ár- és belvízveszély nem áll fenn.
A közúttól nyugatra lévő egyes ingatlanoknál problémát okoz a kelet-nyugati irányú kertekből lefolyó vizek elvezetése. Vízrendezési és talajvédelmi tervben kell a problémára megoldást találni (pl.: övárok).

Talaj- és vízvédelmi követelmények

A föld védelme kiterjed a föld felszínére és a felszín alatti rétegeire, a talajra, a kőzetekre és az ásványokra, ezek természetes és átmeneti formáira és folyamataira. A védelemnek magában kell foglalnia a talaj termőképessége, szerkezete, víz- és levegőháztartása, valamint élővilága védelmét is.
A föld felszínén, vagy a földben olyan tevékenységek folytathatók, ott csak olyan anyagok helyezhetők el, amelyek a föld mennyiségét, minőségét és folyamatait, a környezeti elemeket nem szennyezik, károsítják.

A termőföldön történő beruházásokat úgy kell megtervezni, hogy a létesítmények elhelyezése a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit ne akadályozza.
Újabb területek belterületbe vonása, a termőföldön történő beruházások a környező területeken a talajvédő gazdálkodás feltételeit nem ronthatják, nem csökkenthetik a meglévő talajvédelmi létesítmények működőképességét.

A beruházások megvalósítása és üzemeltetése során a termőföldről szóló jogszabályban foglaltaknak megfelelően kell eljárni. Az előírásokat a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény határozza meg.

A térség domborzati és egyéb viszonyai alapján meghatározott munkák és kötelezettségek egy részéhez a Tolna Megyei Kormányhivatal, mint talajvédelmi hatóság engedélye szükséges a következő esetekben a törvény szerint:

- *erózió elleni talajvédelmi beavatkozások, ha a talajművelési eljárásokkal, termesztett növények szakszerű területi elhelyezésével, a gyep-, cserje- és erdősávok létesítésével kellőképpen nem lehetséges az erózió ellen megóvni a termőföldet,*
- *a növények által kivont, a kilúgozás által eltávozott kalcium mennyiségének pótlására, a talaj savanyúsági viszonyainak megszüntetésére, továbbá a savanyító hatású légköri ülepedés semlegesítése céljából történő meszezés,*
- *szikesedés elleni talajjavítás,*
- *homoktalajok javítása,*
- *tereprendezés a felszín hullámosságának és az egyenetlen terepalakulatok megszüntetésének érdekében,*
- *mélyforgatás, ha azt a talajviszonyok indokolják,*
- *szennyvíz, szennyvíziszap és egyéb nem veszélyes hulladékok termőföldön történő elhelyezése,*
- *hígtrágya kijuttatása termőföldre.*

A nitrátérzékeny területeknek a MePAR szerinti blokkok szintjén történő közzétételéről szóló 43/2013.(V.29.) VM rendelet 1. melléklete szerint Feked nitrátérzékeny területű település.

A vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet szerint Feked nitrát-érzékeny területű település, így be kell tartani a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát szennyezésével szembeni védeleméhez szükséges cselekvési program részletes szabályairól szóló, valamint az adatszolgáltatás és nyilvántartás rendjéről szóló 59/2008. (IV. 29.) FVM rendelet szerint a „helyes mezőgazdasági gyakorlat" szabályait.

A 27/2006. (II. 7.) Korm. rendelet 8 § (1)-(3) bekezdései meghatározzák a állattartó telepekre vonatkozó szabályokat és a védőterületek és védősávok nagyságát.

Feked vonatkozásában be kell tartani, hogy „állattartó telephez trágyatároló nem létesíthető felszíni víztől, valamint jogszabály által nem szabályozott, ivóvízkivételt szolgáló felszín alatti vízkivételtől számított 100 méteren belül" (Karasica és mellékvizei, tavak, víztározók, illetve a vízellátást biztosító kutak).

Az egyes építményekkel, építési munkákkal és építési tevékenységekkel kapcsolatos engedélyezési eljárások közül, ha az építési tevékenység

a) felszínmozgás-veszélyes, illetve bányászati tevékenységgel érintett területen valósul meg; vagy

b) nyomvonaljellegű kőolaj- és földgázbányászati létesítmény, szállítóvezeték, elosztóvezeték, célvezeték, valamint egyéb gáz és gáztermék vezeték biztonsági övezetében valósul meg, és az építtető az üzemeltetőnek a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet 19/A. § (8) bekezdése szerint egyetértésének megtagadását vagy az üzemeltető által a 19/A. § (10) bekezdése alapján az egyetértés megadásához szabott feltételeket sérelmesnek tartja.

Az a) pont esetében az építési engedély iránti kérelem földtani szempontú megalapozottságának vizsgálata.
A b) pont esetében annak megállapítása, hogy az üzemeltető nyilatkozatában foglalt feltételek vagy a hozzájárulás megtagadása a gázipari tevékenységgel kapcsolatos létesítmény rendeltetésszerű használatával és védelmével kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő-e.

A bányászati tevékenység és az ásványvagyon-gazdálkodás követelményeit a bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény és a végrehajtásáról szóló 203/1998. (XII. 19.) Korm. rendelet tartalmazza.

A vizek védelme a felszíni és felszín alatti vizekre és azok készleteire terjed ki.

A környezet igénybevétele – így különösen a vízviszonyokba történő beavatkozások - esetén biztosítani kell, hogy a víz, mint tájalkotó tényező fennmaradjon, a vízi és víz közeli élővilág fennmaradásához szükséges feltételek, valamint a vizek hasznosíthatóságát elősegítő körülmények ne romoljanak.

SFeked település hidrogeológiai védőterületet és nyílt karszt területeket nem érint. A település szennyeződésérzékenységi besorolása a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet 7. § (4) bekezdésén alapuló 1:100.000-es méretarányú érzékenységi térkép alapján, a felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny terület.

A felszín alatti vizek minőségének védelme érdekében a kockázatos szennyezőanyagok elhelyezése, továbbá a felszín alatti vízbe történő közvetlen és közvetett bevezetése tilos, illetve a létesítési engedélyezés során megállapított feltételek szerint – engedély alapján - történhet.

A földtani közeg és megvalósulása esetén a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékeket be kell tartani. A földtani közeg és a felszín alatti vízszennyezéssel szembeni védelméhez szükséges határértékekről és a szennyezések méréséről szóló 6/2006. (IV. 14.) KvVM-EüM-FVM együttes rendelet követelményei határozzák meg a határértékeket.

Élővízbe és a közcsatorna-hálózatba bocsátott szennyvíz vagy folyékony hulladék esetén a szennyezőanyag tartalomra vonatkozó határértékeket, küszöbértékeket be kell tartani. a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló, módosított 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet és a vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet szerint.
A település szennyvízcsatorna hálózat fejlesztésénél a határértékek betartása kiemelt szempont.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvényt, melynek 28. § (1) bekezdése szerint vízjogi engedély szükséges – jogszabályban meghatározott kivételektől eltekintve – vízimunka elvégzéséhez, illetve vízilétesítmény megépítéséhez, átalakításához és megszüntetéséhez (létesítési engedély), továbbá annak használatba vételéhez, üzemeltetéséhez, valamint minden vízhasználathoz (üzemeltetési engedély) figyelembe kell venni.
A beruházási programok megvalósítása során, új kút fúrásakor, szennyvíz-előkezelésnél, csatornázásnál, átfogó vízrendezésnél, vízfolyás-rendezésnél *stb. kell a szükséges engedélyezéseket lefolytatni a területileg illetékes vízügyi hatóságnál.*

A vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet szerint kell összeállítani az engedélyezési dokumentációt.
A tervek engedélyezése csak a szabályozási előírásokban rögzített, és minden esetben kötelezően bevonandó szakhatóságok, valamint a szakterületük szerint érintett szakhatóságok, és más eljárásban eljáró hatóságok pozitív állásfoglalása alapján történhet.

A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokat be kell tartani – melyeket a 83/2014. (I. 31.) Korm. rendelet tartalmazza - be kell tartani, valamint az előírásoknak megfelelő védősáv fennmaradását biztosítani kell.

A kizárólag állami tulajdonú vízfolyások, tavak és holtágak mentén a partvonaltól számított 6 méterig, a nem az előzőkébe tartozó vizek és közcélú vízilétesítmények partvonalától számított 3 méterig parti sávot kell biztosítani.

Az árvízvédelmi töltések mentesített oldalán levő, az árvízi víznyomás miatt felszínre törő fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területen mezőgazdasági használat, hasznosítás csak a tulajdonos, vagy a használó saját felelőségére történhet.

A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályairól szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet szerint kell az erre vonatkozó tevékenységet (műszaki tervezés, kivitelezés, fenntartás, üzemeltetés) folytatni.

A vizek és közcélú vízi-létesítményekkel kapcsolatban a 120/1999. (VIII. 6.) Korm. rendelet előírásait kell érvényesíteni.

Az ivóvíz- és ásvány-gyógyvízkezelő, -tározó műtárgyak és szállító vezetékek védőterületeiről és védősávjairól a 123/1997. (VII. 18.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete rendelkezik. Különösen fontos a kutak köröli védőterület meg- és fenntartása, amely a vízgazdálkodási övezetek lehatárolásával és szabályozásával biztosított.
Az EU tagországokban, így Magyarországon is be kell tartani az Európai Unió új vízpolitikáját meghatározó 2000/60/EK irányelvet, az úgynevezett „Víz Keretirányelvet".
A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Kormányrendelet rögzíti az előzetes (környezeti) vizsgálat, a környezetvédelmi és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárások szabályait.
Az építési engedélyezési eljárások során az illetékes Kormányhivatal a környezeti hatások jelentőségének vélelmezése esetén dönthet a környezetvédelmi engedélyezési kötelezettségről a Kormányrendelet 2/A. §-a szerint.
Az előzetes vizsgálati eljárás során a Kormányhivatal dönt, hogy környezeti hatásvizsgálat (további eljárást igényel!) elvégzését szükségesnek tartja-e.

3.2.2. A levegőminőség védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint kell gondoskodni a levegő minőség megőrzéséről és javításáról. A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani.
Feked közigazgatási területei levegőminőségi állapotát jellemzően a mezőgazdasági és lakossági tevékenység, valamint a közlekedési eredetű légszennyező-anyag kibocsátás környezethasználata határozza meg.

A lakossági eredetű tevékenységnél különös tekintettel a fűtés jön számításba. Jelentős környezetterhelő hatású, bejelentés köteles légszennyezőanyag-kibocsátó Feked Községben nem üzemel.

A tervezett településfejlesztési koncepció és a településrendezési eszközök módosításával – figyelembe véve a település lakossági szokásait, tevékenységét is - várhatóan nem romlik a település levegőminőségi állapota.
A város levegőminőségét

- az egyedi fűtések,
- a közlekedés és az
- egyéb gazdasági és kisipari tevékenységek

emissziója határozza meg.

Az ***egyedi és lakossági fűtések*** energiahordozó felhasználásából keletkező emissziók a szén-, olaj- és gáztüzelésből származó átlagos légszennyezőanyag kibocsátások összehasonlításával jellemezhetők.
A területeken való beruházások során energiatakarékos műszaki megoldásokat és környezetkímélő energiahordozókat (földgáz, megújuló) kell alkalmazni az elérhető legjobb technika szintjének megfelelően.
A fajlagos értékek alapján szorgalmazni kell a földgázrendszer fenntartását és a megújuló energiahordozók igénybevételét. Az energia árak növekedése miatt jellemzően ismételten a vegyes tüzelés került előtérbe, amely nagyobb porterhelést eredményez.

A település levegőminőségi állapotára a ***közlekedésből származó légszennyezőanyag-kibocsátás*** is hatást gyakorol.
A közlekedés légszennyezőanyag kibocsátása az út mellett elhelyezkedő területeken észlelhető légszennyezőanyag-terhelés.
Közlekedési eredetű légszennyezés a településen haladó, és a belső közlekedést biztosító út térségében jellemző. mely zömében a helyi lakosság közlekedéséből származik. Jelenleg nem tapasztalható a közlekedési eredetű légszennyező anyagok jelentősebb zavaró hatása. A település kellően átszellőzött.

A légszennyezőanyag-terhelés csökkentése érdekében meg kell oldani az eddig még szilárd burkolattal el nem látott lakóutcák por-mentesítését, csapadékos időjárásban a sárfelhordások megszűntetését, az útpadkák rendezését.

Az **egyéb gazdasági és kisipari tevékenységek** során a diffúz jellegű kibocsátások okozhatnak zavaró hatást (por, bűz). A településen jelenleg nem folytatnak jelentős légszennyező hatású tevékenységeket, mely jelentős határérték túllépést eredményezne. Az állattartás volumenének jelentős csökkenésére tekintettel nem tapasztalható jelentős bűzterhelés. A vonatkozó új jogszabályok betartásával, elsősorban a "jó mezőgazdasági gyakorlat" szabályairól szóló előírások követésével hosszú távon elkerülhetők a bűzpanaszok.

A levegőtisztaság-védelemmel kapcsolatos követelmények

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet szerint kell gondoskodni a levegő minőség megőrzéséről és javításáról. A levegőterhelést okozó forrásokra, tevékenységekre, technológiákra, létesítményekre (a továbbiakban: légszennyező forrás) az elérhető legjobb technika alapján, jogszabályban, illetőleg a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárásának keretében kibocsátási határértéket, levegővédelmi követelményeket kell megállapítani. A levegőterheltségi szint határértékeit és a helyhez kötött légszennyező pontforrások kibocsátási határértékeit a 4/2011.(I. 14.) VM rendelet tartalmazza.
A levegőterheltségi szint, a helyhez kötött légszennyező pontforrások, a diffúz források (pl.: hígtrágya tárolók, stb.) vizsgálatára, ellenőrzésére és értékelésére, valamint mindezek üzemeltetőire a 6/2011.(I. 14.) VM rendelet követelményei vonatkoznak.

A légszennyezettség egészségügyi határértékei egyes légszennyező anyagokra vonatkozóan

Légszennyező anyag [CAS szám]	Veszélyességi fokozat	Határérték (µg/m^3)		
		órás	24 órás	éves
Kén-dioxid [7446-09-5]	III.	250	125	50
Nitrogén-dioxid [10102-44-0]	II.	100	85	40
Szén-monoxid [630-08-0]	II.	10.000	5.000*	3.000
Szálló por (PM_{10})	III.	-	50	40

* Napi 8 órás mozgó átlagkoncentrációk maximuma, amelyet az órás átlagok alapján készített 8 órás mozgó átlagértékekből kell kiválasztani.

A község jelenlegi állapotának megfelelő, az alapállapotot jelentő levegőminőségi helyzetének megítéléséhez a terület légszennyezettség paramétereit az egészségügyi határértékekkel kell összevetni.

A nagyobb hőteljesítményű (140 kW_{th} és ennél nagyobb, de 50 MW_{th}-nál kisebb névleges bemenő teljesítményű) tüzelőberendezések légszennyezőanyagainak technológiai kibocsátási határértékeiről a 23/2001. (XI. 13.) KöM rendelet tartalmaz előírásokat. A fűtőmű, erőmű nagyságrendű teljesítményekre (50 MW_{th} felett) külön jogszabályok rendelkeznek.

Egyes tevékenységek és berendezések illékony szerves vegyület kibocsátásainak korlátozásáról illetve az oldószer-felhasználás küszöbértékeiről, valamint kibocsátási határértékeiről külön jogszabály rendelkezik az egyes tevékenységek illékony szerves vegyület kibocsátásának korlátozásáról szóló 26/2014. (III. 25.) VM rendelet rendelkezik.

Figyelembe kell venni az a fluortartalmú üvegházhatású gázokkal és az ózonréteget lebontó anyagokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló 14/2015. (II. 10.) Kormányrendelet követelményeket. A tervek készítése időszakában a 3 kg hűtőközeg töltetű légkondicionáló vagy hűtőberendezéseket be kell jelenteni a környezetvédelmi hatóságnak.

A levegő védelméről szóló, módosított 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 5.§-a szerint a bűzkibocsátással járó környezeti hatásvizsgálat köteles, vagy egységes környezethasználati engedély köteles tevékenységek esetén védelmi övezetet kell kialakítani. A védelmi övezetben nem lehet lakóépület, üdülőépület, oktatási, nevelési, egészségügyi, szociális és igazgatási célú épület, kivéve a telepítésre kerülő, illetve a már működő légszennyező források működésével összefüggő építmény.
A védelmi övezet kialakításával kapcsolatos költségek viselése a légszennyezőt terhelik.

A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárások során állapítja meg a környezetvédelmi és természetvédelmi hatóság az elérhető legjobb technikán alapuló intézkedéseket.
A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárás szabályait a 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet határozza meg.

3.2.3. Hulladékgazdálkodás

A hulladékgazdálkodás helyzete

A hulladék az ember mindennapi élete, munkája, gazdasági tevékenysége során keletkező, a keletkezés helyén feleslegessé vált, ott közvetlenül fel nem használható anyag, amelynek kezeléséről külön kell gondoskodni.
A hulladékok keletkezésük és fajtájuk szerint az alábbiak szerint csoportosíthatók:

- kommunális szilárd és folyékony hulladék
- termelési hulladék
- veszélyes hulladék

A hulladék gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységet a hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján kell szervezni és végezni.

A hulladék "termelő" köteles gondoskodni a hulladékok előírásszerű gyűjtéséről, tárolásáról, a területről, történő kiszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.

A településen a környezet veszélyeztetésének minimalizálása érdekében kizárólag hulladékszegény technológiák telepítését szabad engedélyezni úgy, hogy a keletkező hulladékok hasznosítására, ártalmatlanítására, rendelkezésre álljon engedéllyel és kapacitással bíró szolgáltató szervezet.
A településen keletkezett lakossági hulladék összetétele rendkívül inhomogén, nagy szervesanyag-tartalmú háztartási hulladék mellett tartalmaz még vegyes kerti és veszélyes hulladékot (növény- védőszeres göngyöleg, lejárt szavatosságú gyógyszer, használt elem, stb.) is, ezért elhelyezését rendkívüli gondossággal kell megoldani.

1. számú ábra

Jelenleg a településen megoldott a kommunális jellegű szilárd hulladékoknak engedéllyel rendelkező lerakóba való szervezett szállítása.
A 2012. évi CLXXXV. törvény szerint a fentiek figyelembe vételével el kellett készíteni a település komplex hulladékgazdálkodási tervét.

A település a Dél-Balatoni Sióvölgyi Regionális Programhoz csatlakozott, megoldott a települési hulladékok elszállítása. Biztosított a házhoz menő szállítással a hulladékok szelektív gyűjtése („kék kukák") és elszállítása.
A regionális hulladéklerakót nem kívánnak a településen megvalósítani, így a településeken ezzel kapcsolatban nem szükséges területet biztosítani. Hulladékgyűjtő udvar és pontok segítik a szelektív gyűjtést.
A hulladékról szóló CLXXXV. Törvény szerint az Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási Terv koncepciójához való illeszkedés feltételei megteremtése jelenleg folyamatban van.

A hulladékgazdálkodással szemben támasztott követelmények

A hulladék gyűjtésével, ártalmatlanításával kapcsolatos tevékenységet a hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján kell szervezni és végezni
A hulladékról szóló 2012. évi CLXXXV. Törvény:

- a 32/A. § (1) bekezdés d.) pontja szerint az állam az, aki elkészíti az Országos Hulladékgazdálkodási Közszolgáltatási tervet, amely többek között meghatározza a közszolgáltatás ellátásának optimális területi lehatárolását és az adott területen minimálisan ellátandó közszolgáltatási feladatokat,

- a 32/A. § (3) bekezdés c.) pontja szerint a Koordináló szerv az, aki az érintett közigazgatási szervezeteknek javaslatot tesz a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás szabályozására.

A hulladék "termelő" köteles gondoskodni a hulladékok előírásszerű gyűjtéséről, tárolásáról, a területről, történő kiszállításáról, valamint ártalmatlanításáról, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.
A településen a környezet veszélyeztetésének minimalizálása érdekében kizárólag hulladékszegény technológiák telepítését szabad engedélyezni úgy, hogy a keletkező hulladékok hasznosítására, ártalmatlanítására, rendelkezésre álljon engedéllyel és kapacitással bíró szolgáltató szervezet.

A hulladékgazdálkodásról szóló 2012. évi CLXXXV. törvény alapján az önkormányzat hulladékgazdálkodási feladatainak ellátása során gondoskodni kell a hulladéklerakók felülvizsgálatáról és továbbüzemeltetésük lehetőségeinek feltárásáról, a hasznosítható hulladékok szelektív gyűjtésének megteremtéséről, a biológiailag lebomló szervesanyag tartalom csökkentéséről (komposztáló telep létesítése).
Meg kell teremteni a hulladékok átvételére egész évben alkalmas gyűjtőpontok és hulladékudvarok kialakításának lehetőségét, a bontási hulladékok válogatását, értékesítését, a megmaradó anyagok esetleges lerakását biztosító telep létesítését.

A 2012. évi CLXXXV. törvény szerint el kellett készíteni a település komplex hulladékgazdálkodási tervét. Az egyes hulladékgazdálkodási létesítmények kialakításának és üzemeltetésének szabályairól szóló 246/2014. (IX. 29.) Korm. rendelet elvárásai teljesülésével a települési környezet környezetterhelése minimalizálható.
A köztisztasággal összefüggő, a rendezési tervvel egyidőben meghozandó rendeletben kell meghatározni a közterületen kijelölendő hulladékgyűjtő pontok helyét. A közszolgáltató kiválasztásáról és a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződésről a 317/2013. (VIII. 28.) Kormányrendelet, a települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól a 64/2008. (III. 28.) Kormányrendelet rendelkezik. A hulladékok jegyzékét a hulladékjegyzékről szóló 72/2013. (VIII. 21.) VM rendelet tartalmazza.

A hulladékok közül megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a veszélyes hulladékokra. A veszélyes hulladékok gyűjtésére, kezelésére, tárolására és ártalmatlanítására a veszélyes hulladékkal kapcsolatos egyes tevékenységek részletes szabályairól szóló 225/2015. (VIII. 7.) Kormányrendelet előírásai vonatkoznak.
A veszélyes hulladék termelő köteles gondoskodni a hulladékok előírásszerű kezeléséről, melynek elsődleges célja, hogy megakadályozza a hulladék talajba, felszíni- és felszín alatti vízbe és levegőbe jutását.

A hulladékok egyik speciális fajtája az állattenyésztés során keletkező állati tetem, hulladék. Az állati tetemek elhelyezésére az Országos Hulladékgazdálkodási Tervről szóló 110/2002. (XII. 12.) OGY határozat, valamint a hatályon kívül helyezett 71/2003. (VI. 27.) FVM rendelet értelmében 2005. december 31-e után nem történhet dögkútban, dögtéren.
A hatályos jogszabály a 45/2012. (V. 8.) VM rendelet. A dögkút hiánya miatt a fehérje-feldolgozó üzembe való szállítás a megnyugtató hosszú távú megoldás. Ha és amennyiben a foglalkoztatás érdekében állattartó telep létesül, úgy erre is figyelemmel kell lenni.

Az elhullott állatok tetemeinek, mint a nem emberi fogyasztásra szánt állati melléktermékekre és a belőlük származó termékekre vonatkozó egészségügyi szabályok megállapításáról és az 1774/2002/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1069/2009/EK rendelet 9. cikk szerinti 2. kategóriába sorolt állati hulladéknak ártalmatlanító üzembe történő szállítás céljából erre engedéllyel rendelkező vállalkozásnak való átadása, vagy engedélyezett kiskapacitású hulladékégetőben történő elégetése megfelelő.

Az állati tetemeket elszállításukig szilárd padozatú, mosható falfelületű, fedett, zárható, kerítés vonalában elhelyezett és kívülről üríthető hullatárolóban kell elhelyezni.

3.2.4. Zaj- és rezgés elleni védelem

A zaj és rezgés elleni védelem követelményeinek teljesüléséhez a vizsgálati adatok ismeretében, illetve azok értékelését követően kerülhetnek meghatározásra azok az intézkedések és feladatok, melyekkel a meglévő káros mértékű terhelések csökkenthetők, illetve egyidejűleg új terhelések kialakulása megakadályozható.
A környezeti zajforrások közül – a zajforrások jellegének megfelelően – a következők vizsgálata szükséges:

- közlekedési jellegű zajforrások (közúti, vasúti),
- ipari (mezőgazdasági) jellegű zajforrások,
- egyéb jellegű zajforrások (kereskedelmi-, vendéglátó-, kulturális- és sport-létesítmények zajforrásai).

A **közlekedési eredetű** zajforrások közül a **közúti közlekedésből** eredő zajkibocsátás terheli elsősorban a települési környezetet. Mivel az 5606. számú Mohács – Pécsvárad összekötő út, valamint az ezzel párhuzamosan futó, de nem üzemelő vasútvonal a település belterületének határától távolabb halad és a községben átmenő forgalom nincs, a közlekedés okozta zajhatás minimálisnak tekinthető, zajhatásokra lekossági panasz nem érkezett.

Az **ipari jellegű** zajforrások terhelő hatása kisebb területet érint, hatása azonban koncentráltabban jelentkezhet.

A Községben jelentős zajforrást üzemeltető telephely nem működik. A telepengedélyezés során ellenőrzésre kerülnek a zajterhelési határértékek teljesülései.

Az **egyéb jellegű zajforrások** közé tartoznak a szórakoztatóipari, illetve vendéglátó létesítmények (italboltok, büfék) működési jellegükből adódóan közvetlen környezetüket terhelhetik. A lakossági zavarást általában a hangosító berendezések okozzák, panaszra adhatnak okot.

A jogszabály értelmében a szórakoztatóipari létesítmények, illetve hangosító berendezések is üzemi létesítménynek minősülnek, ezért a környezetükben is gondoskodni kell a zajterhelési határértékek betartásáról.

Összefoglalóan megállapítható, hogy Feked Község zajhelyzete kedvező.
Fontos feladat tehát a csendes és nyugodt környezet biztosítása érdekében a területrendezés, területfejlesztés eszközeinek megfelelő alkalmazása, a helyi szabályok megalkotása és érvényesítése, melyekkel csökkenthetők a káros mértékű terhelések, és egyidejűleg az új terhelések kialakulása megakadályozható.

Környezeti zajvédelmi követelmények

A környezeti zaj- és rezgésvédelem területén érvényes rendeletek, előírások megtartásával biztosítható a környezetvédelmi szempontból is megfelelő települési környezet kialakítása.

A területrendezés, településfejlesztés során kell érvényesíteni azokat az előírásokat, melyekkel a káros hatások kialakulása megelőzhető, a meglévő hatások csökkenthetők, illetve bizonyos területeken a kedvező állapot megtartható.
A környezeti zaj- és rezgésvédelmi követelményeket a környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes kérdéseiről szóló 284/2007.(X. 29.) Kormányrendelet, továbbá a zajkibocsátási határértékek megállapításának, valamint a zaj- és rezgéskibocsátás ellenőrzésének módjáról szóló 93/2007 (XII. 18.) KvVM rendeletek tartalmazzák.

A megengedett zaj- és rezgésterhelési határértékeket a területi funkciótól függően külön a nappali (6^{00}-22^{00}) és külön az éjszakai (22^{00}-6^{00}) időszakra vonatkozóan a 27/2008.(XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendelet mellékletei tartalmazzák.

A Kormányrendelet értelmében a környezetbe zajt vagy rezgést, kibocsátó létesítményeket úgy kell tervezni és megvalósítani, hogy a védendő területen, épületben és helyiségben a zaj- vagy rezgésterhelés megfeleljen a követelményeknek. Védendő területeket, pedig úgy kell kijelölni, hogy a megengedett határértékek teljesüljenek.

A rendelet meghatározza a létesítéssel kapcsolatos követelményeket is. E szerint zajt kibocsátó berendezés, telephely, tevékenység úgy létesíthető, illetve üzemeltethető, hogy környezeti zajkibocsátása nem haladhatja meg a jogszabályban előírt zajterhelési határértékeket. Jelenleg a 27/2008.(XII. 3.) KvVM-EüM együttes rendeletben foglaltak.

Meglévő közlekedési útvonalak melletti, új tervezésű, vagy megváltozott övezeti besorolású területeken, megfelelő beépítési távolság meghatározásával és betartásával, illetve műszaki intézkedésekkel kell biztosítani az előírt zajterhelési határértékek teljesülését.

Korszerűsítés, útkapacitás bővítés esetében, ha a változást megelőző állapotban már határérték túllépés ált fenn, akkor legalább a változást megelőző zajterhelés a követelmény.

Új út létesítésének (tehermentesítő út), a forgalmi viszonyok lényeges és tartós megváltozását eredményező felújítása, korszerűsítés tervezésekor a zajterhelési határértékeket érvényesíteni kell.
Ennek érdekében a hosszú távra tervezett forgalom figyelembevételével zajcsökkentő létesítmények, berendezések alkalmazását kell szükség esetén előírni és biztosítani. Jelenleg a 27/2008. (XII. 3.) KvVM-EüM rendelet 3. sz. melléklete határozza meg.
A forgalmi adatok ismeretében a közúti közlekedési zaj mértéke a 25/2004. (XII. 20.) KvVM r. 2. sz. melléklet szerint kerül meghatározásra.

A forgalom nagyságának figyelembevétele a Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Rt. által kiadott „Országos Közutak 2015. évre vonatkozó keresztmetszeti forgalma" adatainak, és az ÚT 2-1.302.2003 „Közutak távlati forgalmának meghatározása előrevetítő módszerrel" című Útügyi Műszaki Előírás által megadott forgalomfejlődési szorzók alkalmazásával kapott értékeivel történik.

Zajterhelési határérték új utakra, vagy megváltozott területi funkcióra a 27/2008. (XII. 3.) KvVM – EüM együttes rendelet 3. sz. melléklete alapján.

A település területére, az OTÉK szerint meghatározott terület-felhasználási egységekre, illetve a beépítésre szánt területek esetén építési övezetekre, beépítésre nem szánt területek esetén övezetekre vonatkozóan, a zajterhelési határértékeket tartalmazó KvVM-EüM együttes rendelet figyelembevételével a következő határértékek érvényesítendők.

Üzemi-, szolgáltató létesítmények esetében

Sor-szám	Zajtól védendő terület	Határérték (L_{TH}) az L_{AM} megítélési szintre (dB)	
		N	É
1.	Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület, gyógyfürdő	45	35
2.	Kisvárosias, kertvárosias, falusias lakóterület, különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, temetők és a zöldterületek	50	40
3.	Nagyvárosias lakóterület, vegyes terület	55	45
4.	Gazdasági terület	60	50

Védett létesítmény, épület (lakó- és intézményépület) nélküli ipari- gazdasági területekre a hivatkozott KvVM-EüM együttes rendelet nem állapít meg zajterhelési határértékeket.

Közlekedési létesítmények melletti területeken megengedett zajterhelési határértékek

Sor-szám	Területi funkció	Határérték (L_{TH}) az $L_{AM\ kö}$ megítélési szintre (dB)					
		kiszolgáló úttól, lakóúttól származó zajra		a települési önkormányzat tulajdonában lévő gyűjtőutak-tól, illetve vasúti mellékvonaltól származó zajra		a települési önkormányzat tulajdonában lévő belterületi gyorsforgalmi és főutaktól származó zajra	
		N	É	N	É	N	É
1.	*Üdülőterület, különleges területek közül az egészségügyi terület, gyógyfürdő*	50	40	55	45	60	50
2.	*Kisvárosias, kertvárosias lakóterület, különleges területek közül az oktatási létesítmények területe, temetők és a zöldterületek*	55	45	60	50	65	55
3.	*Nagyvárosias lakóterület, vegyes terület*	60	50	65	55	65	55
4.	*Gazdasági terület*	65	55	65	55	65	55

Újonnan létesülő lakó- és közösségi épületekben a külső környezetből származó rezgések megengedett egyenértékű, súlyozott rezgésgyorsulás értékeit a KvVM-EüM együttes rendelet 5. sz. melléklete tartalmazza.

3.2.5. Táj- és természetvédelem

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

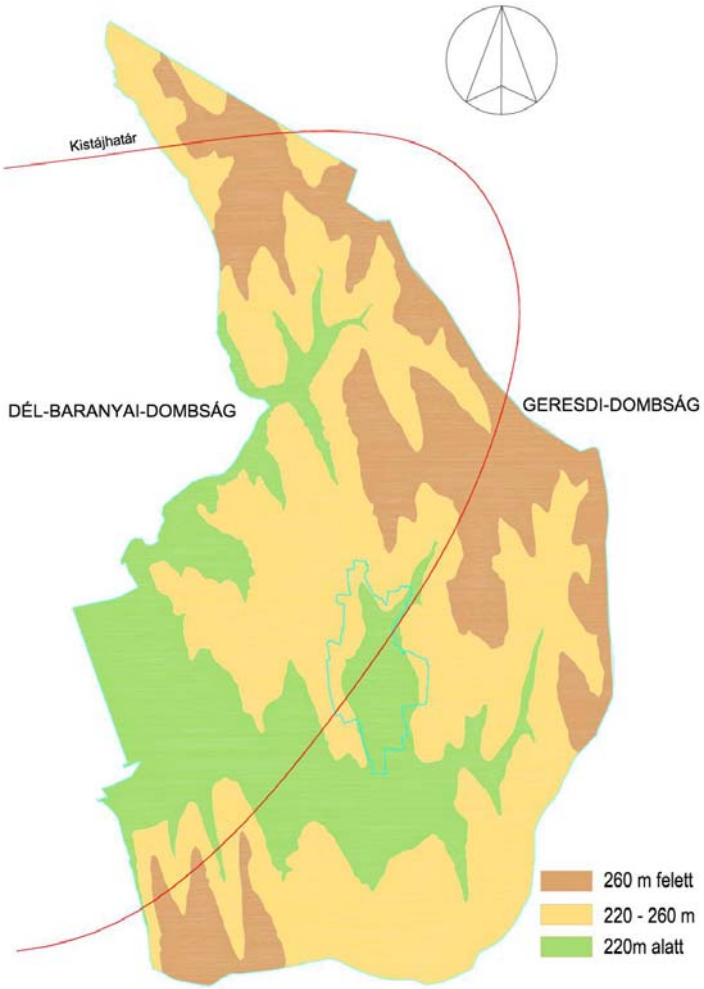
A TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

TÁJI BESOROLÁS

	északkeleti és délnyugati magasabb részek	**nyugati és középső terület**
Nagytáj	Dunántúli-dombság	Dunántúli-dombság
Középtáj	Mecsek és Tolna–Baranyai-dombvidék	Mecsek és Tolna–Baranyai-dombvidék
Kistáj	Geresdi-dombság	Dél-Baranyai-dombság

TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

A település és környéke a Dunántúli-dombságban, baranya és Tolna megyék, illetve a Dél-Baranyai-dombság és a Geresdi-dombság kistájak határán terül el. A település közigazgatási területe emiatt változatos domborzattípusokból áll.

2. számú ábra: Feked területének domborzati viszonyai és a tájhatárok

Feked nagyobbik része völgyközi hátakra tagolt eróziós-deráziós dombvidék. A **Dél-Baranyai-dombságon** belül az arra jellemző átlagos morfológiai viszonyokhoz képest igen változatos felszíni formák, lejtési és kitettségi viszonyok jellemzik. Legkiemelkedőbb pontjai a Geresdi-dombsághoz tartoznak, megközelítik a tengerszint feletti 300 méter magasságot (Hársfavölgyi-tető, Holló-tető). A határ legalacsonyabb pontja a Veresvölgyi-patak és a Karasica torkolatában 179 m tszf.

Éghajlata mérsékelten meleg, mérsékelten száraz, a nyár mérsékelten forró, a tél viszonylag enyhe. Az évi középhőmérséklet 10,0 - 10,5 C° körül alakul. A fagymentes napok száma több mint 200. A sugárzási adottságok kedvezőek, hőigényes növények termesztésére kiválóak.

A dombvidék változatos felszíne, a talajfelszín rendkívül változó kitettsége - a reliefenergia - gazdag és változatos mikroklíma térségek kialakulását idézi elő. Völgyhálózata DDK felé nyitott, így sok a kedvező expozíciójú terület, mélyebb völgyei azonban fagyzugosak és ködösek.

A megye kevésbé csapadékos területéhez tartozik, az évi csapadékátlag 620 - 650 mm közötti. A leggyakoribb szélirány az ÉNy-i.

Növényföldrajzilag az Alföld része, a kistáj a Pécsi flórajárásba (Sopianicum) tartozik. Potenciális erdőtársulásai a gyertyános kocsányos tölgyesek, az ezüsthársas gyertyános tölgyesek és a tölgy-kőris-szil ligeterdők. Az ember tevékenysége - földfoglalások, új területek igénybevétele, rétek felszántása, szántóföldi növénytermesztés, szőlő-, gyümölcstermesztés, erdőfelújítások, nagyban megváltoztatta a terület ökológiai viszonyait, amely a természetes vegetáció átalakulásához vagy eltűnéséhez, a flóra elszegényedéséhez vezetett. Az eredeti növényzet visszaszorulásával csökkent a vizsgált terület fajgazdagsága. A tájban idegen fajok jelentek meg. A természetszerű társulások kis területre szorultak vissza, de szerencsésen a vízfolyások mentén, összefüggő, folyosószerű területen. Ennek köszönhetően, a szántók és a tájidegen erdők magas aránya ellenére is, e völgyekben járva nagy, összefüggő természetközeli területek találhatók. A mezőgazdasági területhasználat legelterjedtebb kultúrái a búza, az őszi árpa, és a kukorica.

A Geresdi-dombság vonulata 250-300 méter magas. A tájegységre karbonátos kőzetekből és homokkőből álló alacsony hegységek és az előterüket képező eróziós-deráziós völgyekkel tagolt hegylábak, dombsorok előfordulása jellemző. A Geresdi-dombság alapkőzetét átalakult (metamorf) kőzetek – gránit és kristályos palák – képezik, melyek a dombság északi peremének felszabdalt, meredek lejtőin több helyütt felszínre is bukkannak, míg a déli felén széles völgyközi hátak a jellemző terepi alakulatok. Éghajlata a környék más kistájaihoz hasonlóan mérsékelten meleg és mérsékelten nedves.

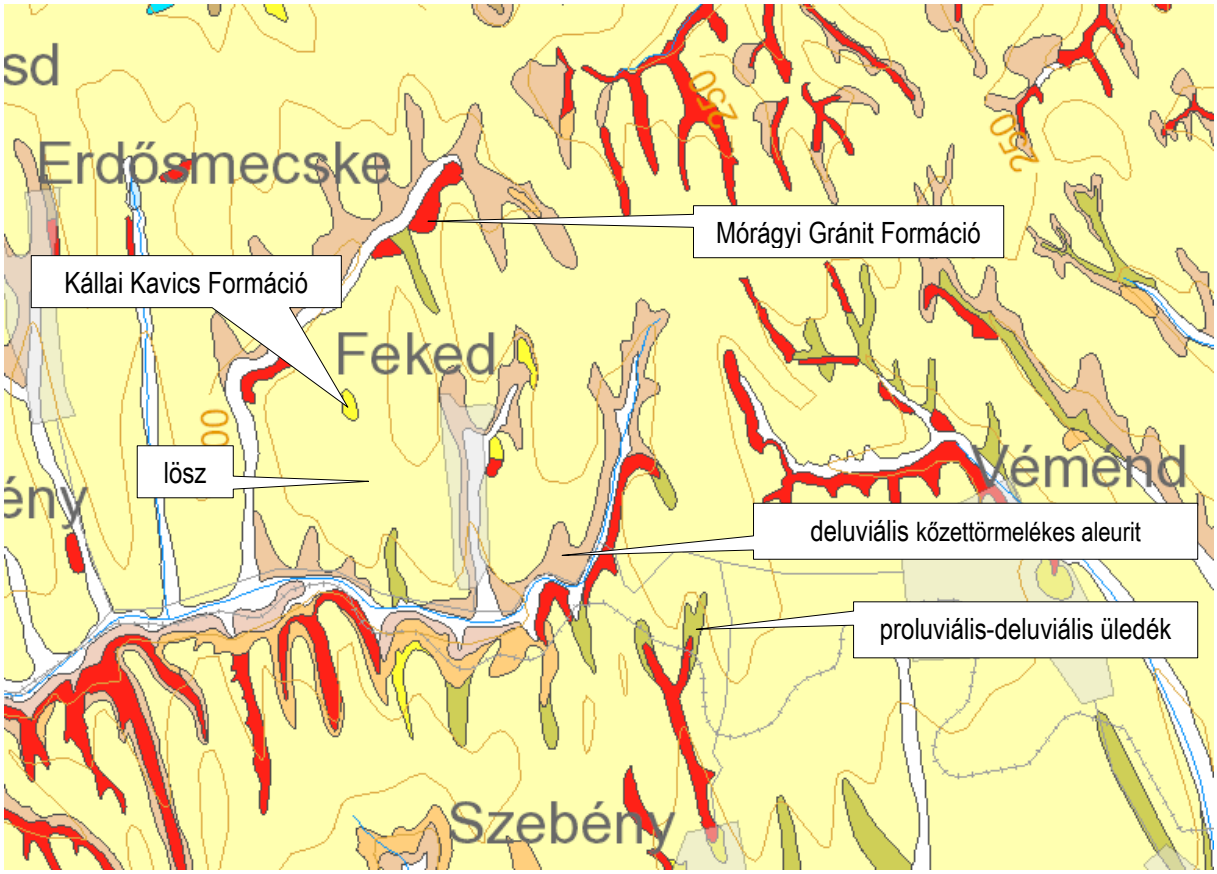
Talajai jellemzően barna erdőtalajok, a déli-délkeleti peremen mészlepedékes csernozjom is felbukkanhat. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeket főleg szántók alkotják, ahol búzát, kukoricát és burgonyát termelnek. A talajtakaró agyagbemosódásos barna erdőtalaj, szélsőséges vízgazdálkodással. Termőrétege sekély, minősége gyenge, a VI.-VII. kategóriába sorolható. Főleg ez lehet az oka a szőlőtermesztés elterjedtségének.

A dombság területén az erdők aránya igen magas, 60%-os, ám jelentős a nem őshonos fajokból álló, telepített akácosok, erdei- és fekete fenyvesek részesedése. Kisebb arányban feketedió-, nemesnyár-, lucfenyő- és vöröstölgy-ültetvényekkel is találkozhatunk. Az őshonos fajokból álló erdők a változatos domborzat miatt igen sokszínűek. A hűvös, párás mikroklímájú északi oldalakon gyertyános-tölgyesek és bükkösök tenyésznek. A patakok mentén helyenként égerligetek és mocsárrétek találhatók.

A déli oldalakon és tető-helyzetben cseres-tölgyesek és kisebb foltokban molyhos-tölgyes erdők tenyésznek. Az egész területre jellemző a szubmediterrán fajok magas aránya. A kistájban löszgyep-töredékek is vannak, amelyeket a becserjésedés, az akác, gyalogakác és bálványfa spontán terjedése veszélyeztet.

A patakvölgyek és az azt kísérő gyepek és puhafa-ligetek táji és természeti értékének megőrzése érdekében ökológiai hálózatba lettek sorolva.

A Kelet-Mecsek déli oldalának vizei szinte mind az öt ágból eredő Karasica-patakban találják meg lefolyásukat. Főága a Mórágyi-rögben ered, majd Fazekasbodánál délnek fordul és átfolyik Szederkényen, Villányon. Illocska mellett - immár keletre tartva - lép át Horvátországba. Közepes vízhozama 0,1 m3/sec. Alsó szakaszát már 1793-ban, Mária Terézia költségén szabályozták, és a mocsaras posványt felszámolták.

3. számú ábra: Feked környékének földtani térképe (Forrás: MFGI)

TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET

A Karasica egyik mellékvizét kísérő dombvidékre települt. A táj alakulását alapvetően a termelési viszonyok határozták meg évszázadokon keresztül.

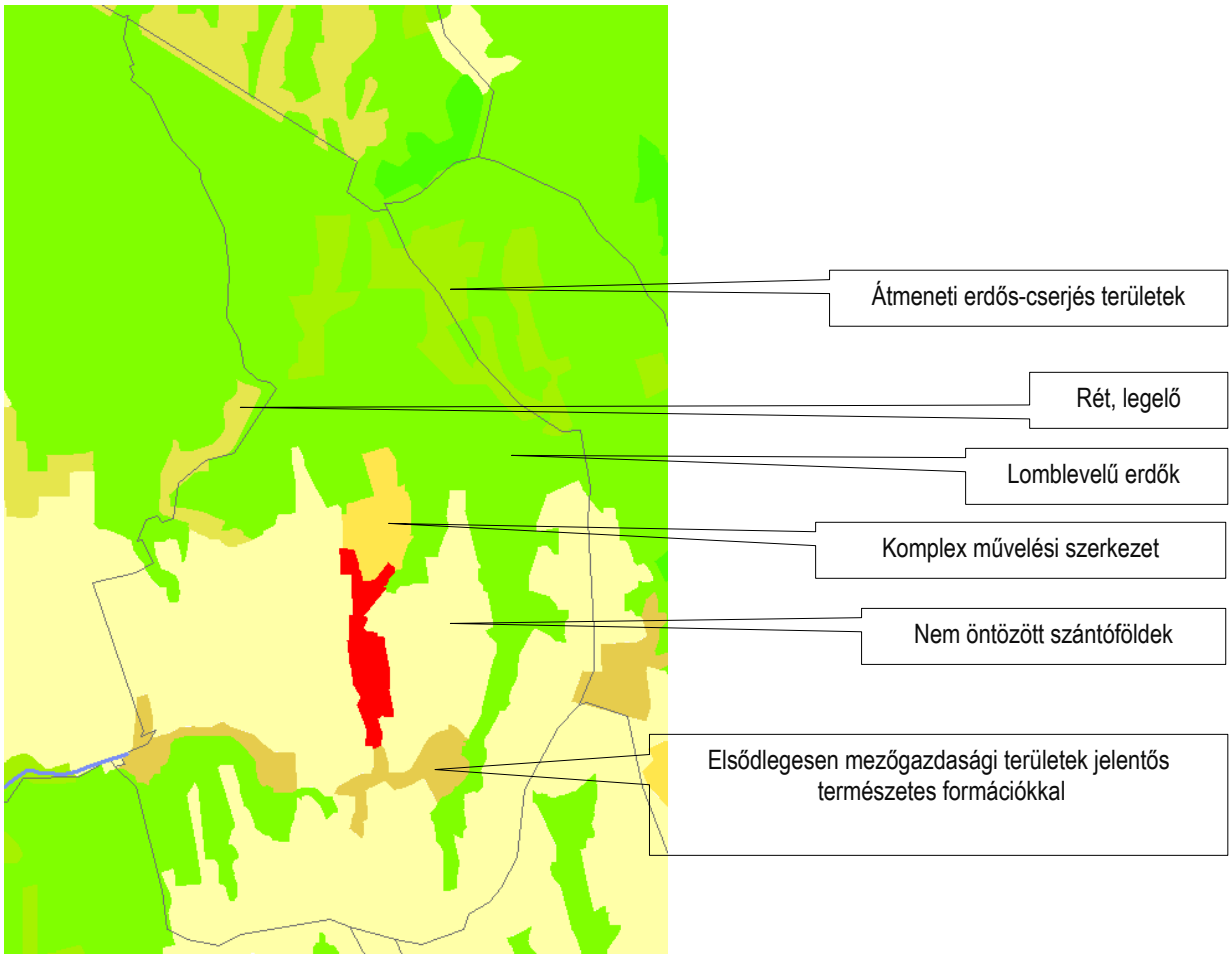
Termőhelyi adottságai következtében elsődlegesen mező- és erdőgazdasági feked település, ezek domborzat által meghatározott váltakozása meghatározza a tájképi adottságait. A mélyen fekvő, vízparti és erdős területek érzékenysége, terhelhetősége természetvédelmi, tájképvédelmi, vízvédelmi és turisztikai szempontból eltér a hagyományos mezőgazdasági tájhasználattól.

A településen a jellemző tájhasználat az erdő- és mezőgazdálkodás, kisebb arányban a gyep- és kertgazdálkodás. A táj kettős arculatú: a karasica-völgye erősen átalakított, szántók borította agrártáj, míg a geresdi-dombság magasabban fekvő részei magas természeti értékű erdőgazdasági tájtípusba sorolhatók. Ez utóbbit is jelentősen befolyásolja az intenzív erdő- és vadgazdálkodás.

A táj legértékesebb részletei a különleges természeti adottságokkal függenek össze. A táj karakterének kialakulásában nagy szerepet játszott és játszik ma is a Karasica és mellékvizei természeti környezete. A természetvédelmi területek elsődleges tájhasználati módja döntően az erdőgazdálkodás. A külterület középső és délnyugati része az, mely nem esik a természetvédelem szabályozása alá. Ezeken a területeken döntően szántóföldi növénytermesztés folyik, csekély mértékben erdőgazdálkodás, de foltszerűen található rét-legelő-gyepterület is.

Feked a báját és vesztét is elhelyezkedésének köszönheti. A vasút nem törekedett arra, hogy elérje, csak megközelítette, így aztán az állomás 2-3 km-re van a településtől. Feked megállója a vasút megszüntetése óta egy településektől távol eső tanyaként működik tovább.

A táj működéséről sok információt nyerhetünk abból, hogy a táj milyen vizuálisan elkülöníthető egységek mozaikjából épül fel. A táj külső megjelenése nem tökéletes leképezése a táj funkcionális működésének, de számos lényeges tájműködési kérdésre – például tájérzékenység, antropogén átalakítottság mértéke, stb. – megfelelő biztonsággal lehet következtetni. A település tájszerkezetét az elsősorban a domborzati és borítottsági viszonyokból fakadó tájhasználatok és a vonalas szerkezeti elemek határozzák meg. A különböző tájhasználatok alakítják ki a település külterületének tájmintázatát, azaz a tájat felépítő természetes, és ember által kialakított tájfoltok tájgeometriai megjelenését. Ennek vizsgálatához a homogének tekinthető alapegységeket a CORINE klasszifikáció alapján a 4. számú ábrán mutatjuk be.

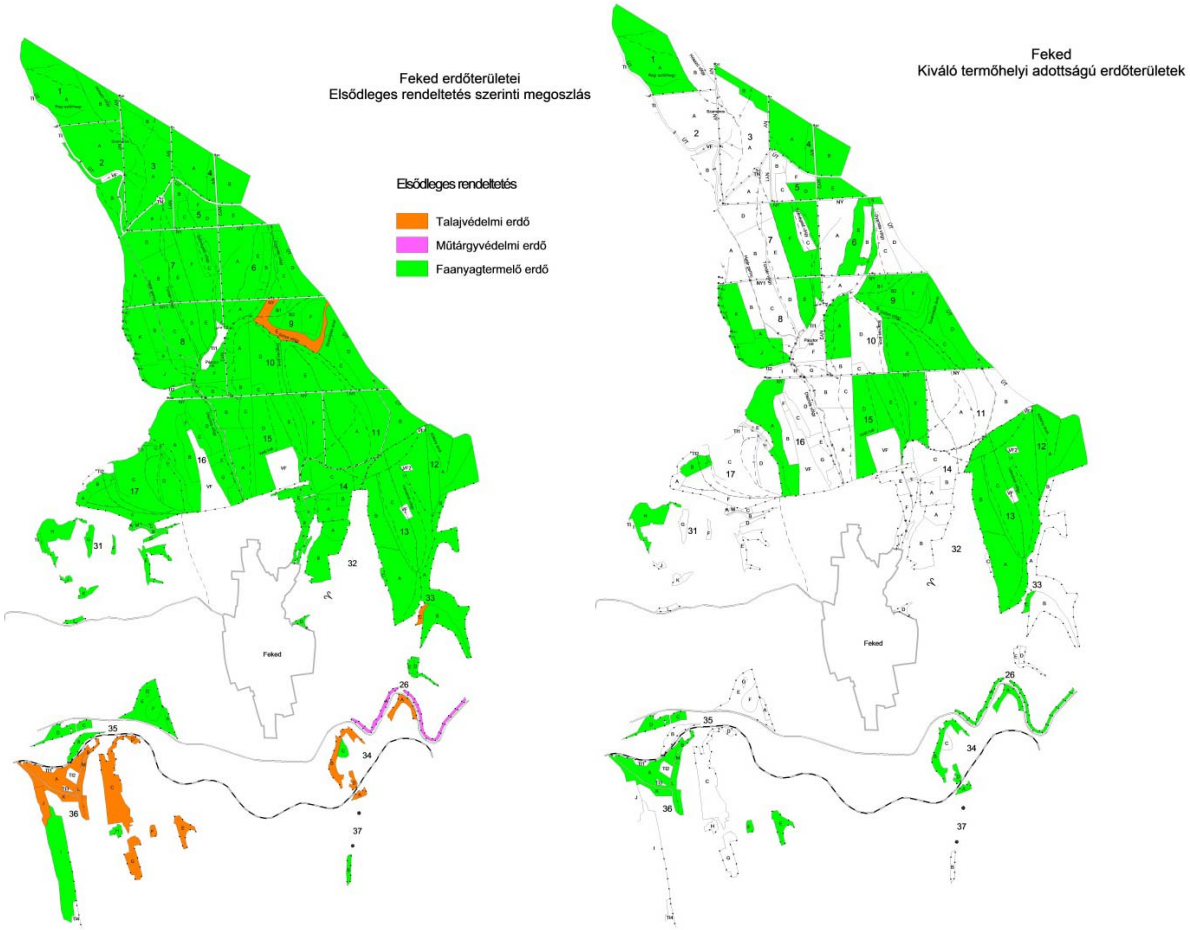
4. számú ábra: Corine felszínborítási kategóriák Feked területén (Forrás: TeIR)

A felszínborítottság jól mutatja a tájhasználatból adódó szerkezeti hangsúlyokat a közigazgatási és ezen belül a külterületek hasznosítása, és ezek %-os megoszlása, amelyet az alábbi táblázatban mutatunk be:

Corine kategóriák (2012)	Kategória településre eső területe (ha)	Kategória aránya (%)
Lomblevelű erdők	788,35	40,8
Nem öntözött szántóföldek	868,68	44,9
Komplex művelési szerkezet	41,43	2,1
Rét, legelő	13,35	0,7
Átmeneti erdős-cserjés területek	116,04	6,0
Elsődlegesen mezőgazdasági területek jelentős természetes formációkkal	67,78	3,5
Nem összefüggő település szerkezet	37,67	2,0

A település közigazgatási területén az országos Erdőállomány Adattár 791,63 ha erdővel borított, és 47,35 ha nem erdővel fedett, de az erdőtervben szereplő ún. egyéb részletként megjelölt területet (nyiladék és vezeték védősávja, ha 6 m-nél szélesebb erdei tisztás; cserjés; erdészeti létesítményhez tartozó terület) tart nyilván, ami a település területének mintegy 43%-a. Mivel a művelési ág szerint erdő 710,7503 ha és fásított terület 1,1291ha, ez azt jelenti, hogy mintegy 80 ha erdőként nyilvántartott terület nem ebben a művelési ágban van. Az Erdőállomány Adattár szerint a település közigazgatási területén a kiváló termőhelyi adottsággal rendelkező erdőterület nagysága 353,05 ha. Az erdőterületek elsődleges rendeltetés szerinti megoszlása a következő:

- védelmi: 49,72 ha
- gazdasági:741,91 ha
- közjóléti: 0 ha

5. számú ábra: Az erdők rendeltetés szerinti eloszlása és a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület az erdészeti Adatszolgáltatás alapján.

Az M6-os építése miatt Fekedtől délre, a korábbi bánya közelében, a volt vasút alatt megnyitották a fekedi homokbányát, jelenleg leginkább a terepmotorosok használják, természeti értéke, hogy falaiban partifecskék telepedtek meg. Régi kőfejtője, ahol feltehetőleg gránitot bányásztak, a véméndi úttól délre található.

A település idegenforgalmi vonzerejét elsősorban a Fekedi település- és tájkép jelenti. A táj jelenlegi szerkezetének és további fejlődésének legmeghatározóbb vonalas elemei:

- Karasica
- Az északnyugat-délkelet irányú kisvízfolyások
- Pécsvárad-Véménd összekötő út
- Felhagyott vasútvonal
- Villamosenergia-átviteli hálózat

6. számú ábra: A fekedi régi kőfejtő

7. számú ábra: Feked látképe a falu nyugati határában levő szőlőhegyről egykori képeslapon

TÁJTÖRTÉNETI VIZSGÁLAT

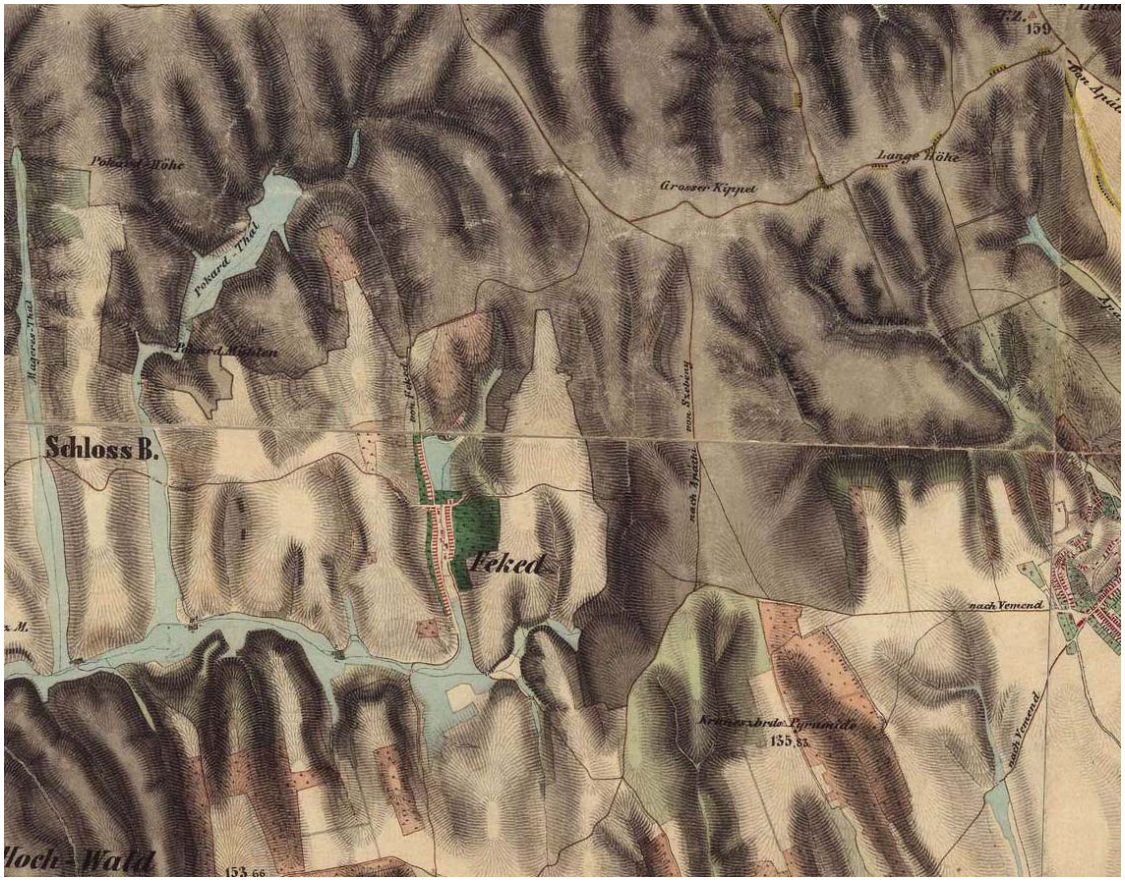
Feked község legelőször 1372-ben a cikadori ciszterci apátság birtokainak felsorolásában tűnik fel Feketh néven. A török háború ezen a vidéken 1668-tól 1698-ig dúlt, ekkor a település elnéptelenedett. Az akkori Feketh a mai Fekedtől nyugatra volt, az u.n. Várhegyen vagy „Schlossberg"-en. A törökök elűzése után az itáliai Jany család birtoka, Jany Ferenc a Pécsváradi bencés apátság tulajdonosa, testvére János pedig 1687-ben megkapta a bátai és a bátaszéki apátságot. 1694-ben unokatestvérük, Jany Jakab Ferdinánd birtokába kerültek birtokaik, s ő gondoskodott arról, hogy ez a lakatlan vidék újra benépesüljön. 1720-tól telepedtek itt le az első németek, akik már 1733-ban építettek egy kis templomot a Szentháromság tiszteletére. A mai templom 1765-ben épült. 1846-ban restaurálták, és nagyobbra építették. 1859-ben három új oltárt kapott a templom, az oltárok kőből épültek, a főoltárt a Szentháromság tiszteletére emelték.

Mivel a falu közepén végigfut egy patak, három hidat építettek, hogy összekösse a falut. A temető a falu szélén van egy dombon. Volt egy zsidó család is, az ő temetőjük egy kicsit messzebb a falutól egy dombon van. Ezt a temetőt ma már teljesen benőtték az orgonabokrok. Fekednek volt egy téglagyára is. A fekediek elsősorban földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoztak. Fekeden sok tehén és ló is volt, emellett disznót, libát és birkát is tartottak. Voltak a határban gémeskutak is, és több mint 20 forrás is volt, illetve 2 vízimalom is.

Feked környéke ember által alakított kultúrtáj, amelyre az apró foltokból álló mozaikosság jellemző. Az ország többi részéhez képest aprófalvas sűrűn lakott vidék. Számos hagyományos emberi tájalakító tevékenység, mint pl. erdőirtás, földművelés (szántóföld) és szőlőtelepítés, földbányászat (agyagművesség, cserép-, téglagyártás), legeltetés (juh, szarvasmarha) meghatározó tényezői voltak e táj jelenlegi állapotának formálásában. A kistájban az éghajlati, geológiai és talajtani adottságoknak megfelelően évszázadokon keresztül az erdő és gyepművelés mellett szántóföldi növényeket (őszi búza és őszi árpa, kukorica, napraforgó, cukorrépa) szőlőt és gyümölcsöt (leggyakrabban az őszibarack, a szilva és az alma) is termesztenek. Kedvező talajtani és klimatikus adottságoknak köszönhetően a térségben az egyik legfontosabb művelési ág a szőlőtermesztés volt, amely már a római korban kezdődött és a középkorban tovább fejlődött.

8. számú ábra: Feked tájszerkezete az első katonai felmérés idején

9. számú ábra: Feked tájhasználatai a második katonai felmérés idején

A dél-dunántúli megyékben 1892-ben a filoxéra vész tönkretette a szőlőket, különösen a pécsi és a pécsváradi járások területeit sújtotta. Ennek hatására a szarvasmarha tenyésztés újra növekedni kezdett. Az állattenyésztés, mint ősi termelési ág, főleg a háborús időkben volt nagyobb jelentőségű. A dél-dunántuli parasztság állattenyésztésében kimutathatók a különbségek a nemzetiségek között: például a német falvakban lovakat, a magyar a horvát és a szerb falvak népe legelőin főleg marhákat nevelt. Juhtenyésztéssel legtovább a német falvakban foglalkoztak, ami az öltözködési szokásaikkal köthető össze. A települési szinten zajló változásokat együttesen határozták meg a természeti, a társadalmi és a gazdasági folyamatok. A társadalmi krízisek, a mezőgazdaság hanyatlása, kihatottak a tájhasználatra is. A földművelés felhagyási hullám a második világháború utáni években kezdődött, főleg azokban a falvakban, ahonnan a német nemzetiségű lakosságot kitelepítették. Ez a folyamat a rendszerváltás idejében, harminc évvel ezelőtt tovább fokozódott.

TÁJHASZNÁLAT ÉRTÉKELÉSE

A tájhasználat (tájhasznosítás) a tájpotenciál társadalmi célú igénybevétele (MSZ-20370:2003). A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról (1996. LIII. tv. 6§).

Az egyes területek tájhasználataira az OTÉK szerinti területfelhasználási egység és a művelési ág mellett a felszínborítás térképe szolgáltathat adatokat. A felszínborítás térkép a tájszerkezet feltárás alapvető eszköze, a földfelszín borításának térképe. A felszínborítás térkép a tájléptékű és az e feletti hierarchiaszinteken alkalmazható alapadatbázis, amely a felszíni térszerkezet és az ökológiai hálózat nagyléptékű áttekintését teszi lehetővé. Felszínborítási információinak részletessége alapján alkalmazása jó alapot ad tájelemzési és tervezési feladatok ellátására. A Feked területére vonatkozó Corine-térkép és ennek adatai a … ábrán és … fejezetben található. A felszínborítási adatok meglehetősen jó korrelációt mutatnak a domborzati tájtípusok és az előbb ismertetett tájhasználati egységekkel.

Tájváltozási tendenciák:

- Szárazodás
- Intenzív erdő- és mezőgazdasági használat
- Vonalas közlekedési infrastruktúra-elemek létesítése, felújítása, bővítése, megszűnése

Tájjelleg (tájkarakter) a természeti és antropogén tájalkotó elemek elkülöníthető, felismerhető, konzisztens rendszeréből, sajátos együtteseiből kialakult jellemzők összessége, amely a tájakat egyedivé, megkülönböztethetővé teszi.

Tájképvédelmi, illetve tájkarakter megőrzése szempontjából kiemelt jelentőségű területek találhatóak a közigazgatási terület északi és déli részén a Karasica és kapcsolódó vízfolyásai mentén elsősorban természetközeli állapotú területeken. Az övezet lehatárolásának fontos szempontja a tájkarakter, a történelmileg kialakult tájképi értékek védelme, a hagyományos tájszerkezet és tájhasználat megőrzése és a kilátás-rálátás szempontjából kedvező, nagy távolságból látható tájképi területek védelme, a vizuális szennyezés megakadályozása. A tájképvédelmi övezet a teljes közigazgatási területet foglalja magába.

A tájképvédelmi övezetre vonatkozó szabályozás elsődlegesen a hagyományos tájszerkezet és a tájkarakterrel összefüggő települési karakter védelmét szolgálja. Feked belterületének tagolása, kapcsolatai a Karasica és a Geresdi-dombság irányába harmonikus és karakteres képet mutatnak.

A táj terhelhetősége

A táj terhelhetőségét az adottságnak tekinthető természeti tényezők és az azon kialakult tájhasználat módja határozza meg. Amennyiben a használat nem felel meg az adottságoknak, tájhasználati konfliktusok keletkeznek. A tájrészletek stabilitása pedig a táj terhelésétől, érzékenységétől, regenerálódó képességétől és a tájgondozástól függ. A terhelhetőség továbbá nagyban függ a felszínborítás természetességétől, amely az egyes tájtípusokon belül is különböző lehet. A táj terhelhetősége szempontjából Feked területét az eltérő természeti adottságok az ökológiai, természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján a következő tájtípusokra oszthatjuk fel:

- Lakó és települési táj
- Kertgazdasági táj
- Természeti táj (erdős illetve vízjárta területek)
- Mezőgazdasági táj

A lakó és települési táj védelme elsősorban az épített környezet, az örökségvédelem és a kilátásvédelem keretében valósítható meg.

A településhez kapcsolódó kisebb **kertgazdasági tájban** olyan tájgazdálkodás fenntartása a cél, amely biztosítja a szőlők, kertek, rétek fenntartását az azokhoz kapcsolódó környezetkímélő állattenyésztés fenntartását, élőhelyek rehabilitációját, a táj szerves részét képező, tájba illeszkedő présházak, épületek fenntartását.

A természeti táj egyik típusa a településtől délre, a Karasica és a kapcsolódó patakok mentén található, jellemzően vízjárta területek, másik a település északi és déli sávjában található, főleg erdővel borított területek. A település közigazgatási területén kelet-nyugati irányban keresztül húzódó Karasica-völgy a tájszerkezet jelentős eleme. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó

természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei. Ez a terület jelentős tájpotenciállal rendelkezik, az ökológiai rendszer elemei teszik változatossá a település meghatározóan mezőgazdasági tájhasználatát. Kiemelten fontos a táj kultúrtörténeti érzékenysége is.

10. számú ábra: A természeti tájtípus jellemzői az erdő és/vagy víz jelenléte

11. számú ábra: A természeti tájtípus a Karasica-völgyében

12. számú ábra: A volt vasúti őrháztól nézve jól érzékelhető a falu völgyi helyzete és a táj agrár jellege

13. számú ábra: Az erdészeti útról a település keleti határán feltárul a Zengő sziluettje

A hagyományosan árutermelő gazdálkodást szolgáló **mezőgazdasági táj** a település középső és délnyugati- részének meghatározó része. A mezőgazdasági táj elválaszthatatlan a településektől, hiszen a települések fejlődésében, a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe volt. Ma már a foglalkoztatásban az egyes gazdasági ágazatok fontosságában a mezőgazdaság háttérbe szorult ugyan, de a táj fenntartása szempontjából, továbbá a tájhasználatban meghatározó aránya miatt jelentősége távlatban is jelentős marad. A térségben a mezőgazdálkodás hagyományosan erős jelenléttel bír, hosszú távú fennmaradása biztosítottnak tekinthető. A mezőgazdasági táj területeinek terhelhetőségében a termőföld védelmének prioritását kell érvényesíteni.

Védett, védendő táji-, természeti értékek, területek

A település közigazgatási területén fekvő különböző státuszú táj- és természetvédelmi kijelölések területeit összefoglalóan a 1. számú melléklet tájvizsgálati tervlapja mutatja be. Az egyes kategóriák szerint érintett területeket a következőkben mutatjuk be.

Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek

Ide tartoznak a természeti vagy kulturális örökség adottságai alapján a kilátás-rálátás szempontjából védendő tájképpel, illetve tájképi elemmel rendelkező területek. Ezek pontos meghatározása értékvizsgálat alapján történt, és magában foglalja a védett természeti területeket, értékeket és egyedi tájértékeket. Helyi tájképvédelmi terület kijelölésére Fekeden eddig nem került sor, az nem kötelezően alkalmazandó szabályozási elem. OTRT szerinti tájképvédelmi övezet a közigazgatási terület teljes egésze.

14. számú ábra: A település déli részének domborzatilag és felszínborításilag is változatos tájképe

15. számú ábra: Kilátás a Kálváriáról

16. számú ábra: Kilátás a Kálváriáról

17. számú ábra: A szobor a tájkép része (a napelem kevésbé)

Nemzeti és nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló vagy védelemre tervezett terület, érték, elemek

A természetvédelem alatt álló területek adatait az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Név	Vonatkozó jogszabály
HUDD20012 Geresdi-dombvidék Különleges Természetmegőrzési Terület	**14/2010. (V. 11.) KvVM rendelet az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekkel érintett földrészletekről**
Ökológiai hálózat	**(53. §), 2003. évi XXVI. törvény az Országos Területrendezési Tervről (4., 9., 12., 13., 19. és 22. §-ok)**
Tájképvédelmi övezet	**OTRT, Baranya megye Területrendezési Terve**
Egyedi tájértékek	**1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 6. § (3) (4) és (5)**
Ex-lege védett forrás	**1996. évi LIII. törvény a természet védelméről**

A természeti és táji örökség keretében védelem alatt álló területek:

- A Natura 2000 hálózat az Európai Unió egységes természetvédelmi rendszere, amelyet két, a Madárvédelmi és az Élőhelyvédelmi irányelv alapján hoznak létre a tagállamok. A hálózat feladata hogy az előzetesen kijelölt, közösségi szinten fontos vagy veszélyeztetett fajok és élõhelyek hosszútávú fennmaradását biztosítsa. Hazánkban a Natura 2000 területek és az országos jelentőségű védett területek egymással területi átfedésben, de nem egymást helyettesítő módon működnek. A Natura 2000 kijelöléssel érintett ingatlanok adatai: 017/1, 030, 031, 051/1, 058, 060, 061, 062, 063, 064/a, 064/b, 065, 066, 067, 068/1, 068/3, 069, 070, 071, 072/1, 073/1, 074, 075, 076, 077, 079, 081, 082, 083, 084, 085, 086, 092/a, 092/b, 092/c, 093/1, 093/2, 093/3, 093/4, 093/5, 093/6, 093/7, 093/8, 095, 097/5, 097/6, 097/7, 097/8, 097/9, 097/32, 097/33, 097/38, 0101/1, 0101/2, 0106, 0108/2

- Az ökológiai hálózat magterületeit a Natura2000 területek, az ökológiai folyosót a Karasica és a kapcsolódó vízfolyások alkotják. Bővebben ld. a ….. fejezetben.
- A Tvt szerint ex lege védelem szempontjából forrásnak számít a felszín alatti víz természetes felszínre bukkanása, ha vízhozama tartósan meghaladja az 5 liter/percet, akkor is, ha időszakosan elapad (Tvt. 23§). A topográfiai térkép jelöl forrást a 46°11'53.61"É, 18°32'22.06"K helyen a közigazgatási határon (Tőkés-kút), a Veresvölgyi-patak keleti mellékágában kettőt a 46°10'11.75"É, 18°32'41.97"K és a 46°10'15.22"É, 18°32'33.85"K koordinátákon, a Karasicától délre eső mellékvölgyek (Kis-völgy, Nagy-völgy) fejénél a 46° 8'36.53"É, 18°32'42.18"K és a 46° 8'56.58"É, 18°32'58.27"K koordinátákon, végül a Karasicától délre a Cseresznyés-dűlőben a 46°8'44.90"É, 18°33'29.09"K és a 46°9'6.75"É, 18°33'45.80"K környékén. Vízhozamukat nem ismerjük.
- A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van. Ezeknek az értékeknek gyakran „csak" a helyi közösségek számára van jelentősége, mint például a népi vallásosság táji megjelenéseként egy-egy keresztnek, vagy a korábbi tájhasználat emlékeként egy pincének. Sok esetben viszont jelentőségük a helyi szinten messze túlmutat. Az egyedi tájértékek megállapítása és nyilvántartásba vétele a nemzetipark-igazgatóságok feladata. Az egyedi tájértékek típusait és fajtáit az MSZ 20381:2009 sz. Természetvédelem. Egyedi tájértékek kataszterezése c. szabvány határozza meg. A településen számos tájértéket találunk, amelynek egy része országos vagy helyi védelem alatt álló építészeti érték is. Az egyedi tájértékek listája a TÉKA adatbázis és saját adatgyűjtésünk alapján az alábbi:

Sorszám	Név	Típus
1.	**Löszmélyutak**	**Földtudományi egyedi tájértékek**
2.	**Temetői kettős vadgesztenye-fasor**	**Fasor**
3.	**Temetői régi kereszt és sírjelek**	**Temető**
4.	**Jakabéczy kereszt**	**Feszület**
5.	**Öreg hársfa a templomnál**	**Idős fa**
6.	**Kereszt a cikói út elején (Pest-kereszt)**	**Feszület**
7.	**Szőlőhegyi vaskereszt**	**Feszület**
8.	**Schmidt- kereszt**	**Feszület**
9.	**Zsidótemető**	**Temető**
10.	**Stiller-kereszt**	**Feszület**
11.	**Jaschek Alajos kereszt (Trefortpusztai elágazásnál)**	**Feszület**

Sorszám	Név	Típus
12.	**Weber-kereszt**	**Feszület**
13.	**Szent Antal szobra**	**Szentek szobra**
14.	**Kálvária**	**Kálvária**
15.	**Templom melletti kereszt**	**Feszület**

A tájképvédelmi kijelöléseket ld. a …. fejezetben. A védett táji és természeti területek, ökológiai hálózat és a Natura 2000 területek elhelyezkedését a tájvizsgálati tervlap mutatja be.

A legfőbb érték véleményünk szerint a tájhasználati rendszer meglévő részletei: az erdős és víz-parti sáv, táji szempontból pedig a változatos domborzat, elsősorban a nem erdősült domboldalak és a Karasaica-völgy számos pontjáról feltáruló nagy kiterjedésű tájrészletek.

Jaschek Alajos kereszt

Szőlőhegyi vaskereszt

A Kálvária

A régi temető sírjelei

A védelemre javasolt vadgesztenye-fasor, végén a kereszttel

Az öreg hárs

Ökológiai hálózat

Az ökológiai hálózat célja a biológiai sokféleség és a biológiai kapcsolatok fenntartása, helyreállítása, amely kiterjed mind az élőlények, mind állományaik, mind pedig életközösségeik megóvására, valamint az ökológiai rendszert képező területek működőképességének, természetes dinamikájának biztosítására. Az ökológiai hálózatot a természetes és természetközeli területek és a köztük kapcsolatot teremtő ökológiai folyosók, valamint a körülöttük a hatások mérséklését biztosító védőterületek egységes, összefüggő rendszere alkotja.

A hálózat csaknem teljes egészében magába foglalja a védett természeti területeket és Natura 2000 területeket, valamint az érzékeny természeti területek és természeti területek egy részét. Igazodva a páneurópai ökológiai hálózat rendszeréhez és figyelembe véve az élőhelyek ökológiai funkcionalitását, övezeti besorolásai alapján Feked területén magterület övezetébe és ökológiai folyósó övezetébe tartozó területek találhatók. Pufferterület övezetébe nem soroltak területeket, pedig indokolt lehetne. Az ökológiai hálózat elhelyezkedése a tájvizsgálati tervlapon is látható. A tájhasználat tervezett alakításában kiemelt hangsúlyt kell fordítani az ökofolyosó funkcionális követelményeinek a biztosítására. A területfelhasználásban biztosítani kell az élőhelyek egymáshoz kapcsolódását.

Természetvédelmi, tájvédelmi és tájképvédelmi konfliktusok és problémák

A tájhasználati konfliktus mindig az optimális társadalmi-gazdasági hasznosítástól való eltérés következménye, a táj ökológiai, ökonómiai és tájképi értékeit rontó tevékenység megnyilvánulása.

A település területén előforduló tájhasználati konfliktusok jellegük szerint:

- megfordítható: talajdegradáció, erózió
- mérsékelhető: állattartó és gazdasági telepek, szárazodási folyamatok
- időszakos: légvezeték, belvíz
- végleges: szabad területek beépítése, utak, házak által, bányászat

Funkcionális konfliktusokat az egymást akadályozó, rendeltetését zavaró, egymással konkuráló területhasználatok okozzák, ilyennek tekinthető a Karasica elsődleges vízgazdálkodási funkciója, ami a turisztikai használatot korlátozza. Hasonló a vízfolyások menti területek kiskerti vagy egyéb gazdasági hasznosítása, mivel ezek sokszor természeti területek, és ha nem is mindig az ökológiai folyosó részei, mégis pufferterületként (gyep, fűz-nyár ligetek) lenne célszerű használatuk. A tájhasználati konfliktusok leginkább a gazdálkodók és a helyi közösségek, ingatlantulajdonosok érdekeinek különbségeiből adódik.

A lejtési viszonyokhoz gyakran nem alkalmazkodó szántóföldi művelés következtében az erózió káros hatásai fokozottan jelentkeznek. Talajvédelmi szempontból Feked külterülete Baranya megye területrendezési tervén vízeróziónak kitett terület. A szántókat, ültetvényeket és egyéb művelt területeket sújtó vízmosás-erózió jobbára lösszel és más laza üledékekkel fedett dombsági területeken komoly gondokat okoz. A szántóföldi művelés, a természetes fás növénytakaró irtása következtében megnövekedett lefolyás okozta felárkolódás elsőrendű felszínformáló tényezővé válik. Vízmosások képződnek és vágódnak hátra nem csak a művelt területeken, de olyan erdős vidékeken is, ahol a vízgyűjtőn egy bizonyos arányban már megváltozott a felszínborítás.

18. számú ábra: Vízerózió nyomai láthatóak az űrfelvételen a vízfolyások menti keleti és nyugati irányú, 5-10%-os lejtőkön

A szárazodási folyamatok természetvédelmi szempontból hátrányosak, és hosszú távon a területre jellemző egyes élőhely-típusok eltűnéséhez vezetnek. Ezek a folyamatok a vízfolyások medrének süllyedése, és ezzel párhuzamosan a hullámtér és az ott található állandó és időszakos vizes élőhelyek feltöltődése, magasodása, összességében szárazodása.

A tájhasználati illetve természetvédelmi konfliktushelyzetet a település területén elsősorban a Fekedi homokbánya területén lehet. A Natura2000 területeken az invázív és özönfajok megjelenése jelent veszélyt a terület jelenlegi társulásaira.
Vizuális-esztétikai konfliktust a csúnya látvány, a rendezetlenség, rendetlenség, megoldatlanság, a befejezetlenség látványa okozhat, ilyen Fekeden jelenleg nemigen található.

A látvány-konfliktus abból adódik, hogy bizonyos területek elemei és épületei nem illeszkednek a szomszédos területek tájhasználatába, élesen elütnek attól. Ilyenek a bevezető úttal párhuzamosan a vízfolyás menti kiskertek, távközlési adótornyok, vezetékek, oszloptrafók stb..

Zöldfelületi rendszer vizsgálata

- ✓ **A települési zöldfelületi rendszer elemei**

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból lényeges valamint a zöldfelületi karaktert meghatározó elemek

Azon – döntően a belterületen levő – zöldfelületek, amelyek a települési szerkezetet nagymértékben befolyásolják, zöldfelületi rendszert alkotnak. Funkciójuk elsősorban a lakosság és a településen tartózkodók komfortérzetének javítása. Nem elhanyagolandó, hogy mint biológiailag aktív felületek, a klímát, a levegő- és talajminőséget is erősen befolyásolják.

A köznyelvben gyakran keverednek a különböző zöldfelületi kategóriák megnevezései, ezért ezek egyértelmű és szakszerű használata érdekében a Magyar Tájépítészek Szövetsége által használt fogalmi definíciók alkalmazását javasoljuk. Használat szerint a belterület közhasználatú zöld infrastuktúrájának elemei lehetnek

- korlátlan közhasználatúak: közparkok, közkertek, fásított közterek, sétányok, fásított utak (fasorok), zöldsávok.
- korlátozott közhasználatúak: lakóházak körüli növényzet, zöldhomlokzatok, sportterületek, temetők, kemping ..stb.

Az országos településrendezési és építési követelményekről 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 1. sz mellékletében található meghatározás szerint Feked nem rendelkezik települési közparknak megfelelő területtel. A település változatos morfológiai adottságai miatt a Karasica jobb oldali mellékvize alsó részétől indul a település beépített része, és északi végén kesztyűujj-szerűen nyúlik fel a környező dombhajlatokra. A domborzathoz igazodva a dombhajlatok egyértelműen meghatározták az utcák vonalát. A telepített fák közül az örökzöldek mellett a dió és a gyümölcsfák dominálnak.

A kialakult faluközpont koránál fajösszetételénél fogva értékes növényzettel rendelkezik, három mamutfenyője (Sequioiadendron giganteum) kiemelkedő dendrológiai érték, emellett páfrányfenyő (Ginkgo biloba), jegenye-, ezüst- és vörösfenyők (Abies sp., Picea pungens, Larix decidua), hamisciprus (Chamaecyparis lawsoniana), jegenyenyár (Populus nigra Italica), nyírfák (Betula pendula), mocsárciprus (Taxodium distichum) és a ritkán látható tollas gyöngyvessző (Sorbaria sorbifolia) is megtalálható a számtalan cserjefaj mellett. A patakpart más részein találunk platánt (Platanus x hybrida), szomorúfűzet (Salix alba Tristis). Rendkívül gondozottak a falu központjában lévő zöldterületek. A templom környéki területen az örökzöldek dominálnak, talán túlságosan is eltakarva az épületet, de az idős hársfa is csak közelebbről tűnik fel. Az utak menti zöldsávok, a sávelválasztó szigetek változatosak, általában sok gyümölcsfával és örökzölddel, jó növényválasztással, ennek egyfelől az az oka, hogy az utcák szűkek, és nincs fizikailag lehetőség az út menti zöldterület kialakítására, másrészt a házak előtti utcarész szépítése egyedileg történik. A központi park szép részleteit az alábbi képek mutatják:

A települési temetők, jelentős zöldfelületi arányuknak köszönhetően, a zöldfelületi rendszer fontos elemei, de ez a szerepük nincs tudatosan kihasználva Magyarországon, pedig esztétikai értékük nem elhanyagolható. Ahhoz, hogy a temető, mint települési zöldfelület, kellően ki tudja fejteni a hatását, tervezéskor, bővítéskor megfelelően tájba kell illeszteni, és megfelelő helyen elhelyezett, gazdag növényállománnyal kell ellátni. A bezárt temetőrészek kegyeleti parkká alakítása javasolható. A temető régi részén levő kettős vadgesztenye fasor (Aesculus hippocastanum) helyi védelemre javasolható. A temető határán meglevő öreg mezei juharok (Acer campestre) arra utalnak, hogy egykor talán sövénnyel lehetett kerítve a temető.

Idős mezei juhar (Acer campestre) a temető parkolójánál

A védelemre javasolt kettős vadgesztenye-sor

A település északi részén, a vízfolyás mentén a kb. 60-70 éve ültetett jegenye-nyárfák (Populus nigra Italica) nemcsak messziről azonosítható tájékozódási pontok, hanem a településkarakter formálói is. Sajnos a hazai tájkép egykor kedvelt elemei már nem divatosak, ezért lassú pusztulásuk megjósolható.

A patakparti jegenyeyarak

A patakparti jegenyeyarak

A sportpálya és a játszótér a településközponti parkban kapott helyet.

A kereskedelmi, ipari létesítmények zöldfelületeinek borítottsága, növényállománya is sokféle állapotú és kiterjedésű. Általában sok burkolt felület jellemzi ezeket a területeket.

A szőlők és kertes területek zöldfelületei fontos részei a zöldfelületi rendszernek. Megmaradásukat és megfelelő fenntartásukat megfelelő ösztönzéssel, szabályozással lehet biztosítani.

A közlekedési zöldfelületekről elmondható, hogy gondozottak, ápoltak, folyamatosan karbantartottak.

A lakóterületeken, családi házak kertjeiben alapvetően a telekméret és a beépítési százaléktól függ a zöldfelületek nagysága, aránya. Családi házas beépítésű részeken találhatók gyümölcsfákkal, virággal, összefüggő gyepfelülettel rendelkező, hangulatos kertek. A lakóházak körüli növényzet egyrészt függ a lakók igényszintjétől, másrészt az adott lakókörnyezettől. Ez tipikusan az a terület, ahol nem nagy beruházási költséggel, új zöldfelületek kialakításával lehet látványos eredményeket elérni, hanem elsősorban a tulajdonosok, kezelők, tervezők szemléletének formálásával, példamutatással, jó gyakorlatok bevezetésével, aprólékos előkészítéssel és nagy figyelem- és munkaráfordítást igénylő gondossággal és igényességgel.

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból legfontosabb, a zöld- és kékfelületi karaktert meghatározó elemnek valójában a településközponti vízfolyást az azt kísérő zöldfelületeket tekinthetjük a belterület vonatkozásában. A teljes közigazgatási területet tekintve ez kiegészül az erdők biológiailag aktív felszíneivel. Ezek nemcsak fontos zöldfelületi elemek, hanem gazdasági és termelési szempontból, és tájképileg is értékes, karakteres területek. A település belterületén az önkormányzat által gondozott terek fenntartási színvonala kiemelkedő.

Zöldfelületi ellátottság

A zöldterületek mennyisége és minősége a társadalom jóléti állapotát, a környezet milyenségét jelzik. Egy kistelepülésen a gondozott, esztétikus, tájba illő zöld környezet lehet a legnagyobb vonzerő. A zöldfelületek mennyiségét illetően elmondható, hogy a belterületen alapvetően magas a zöldfelület-arány, külterületen túlnyomó részt mező- és erdőgazdasági területek találhatók. Kiemelkedően magas a közcélú, közhasználatú zöldfelület-hányad a belterületen, amit kiegészítenek a laza beépítésű lakóterületek kertjei és az erdőterületek.

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémái

Feked zöldfelületi karaktere átalakulóban levő, értékőrzésre törekvő, hagyományos, falusi jellegű. Az ide költöző külföldiek, városiak számára a falu, a kert, a zöld, az erdő-, mező-közeliség, a vízpart különös vonzerővé válik. A kert, park megléte különben is fontos vonzereje a lakóhelynek. A legtöbb kistelepülés számára a problémák többsége abból keletkezik, hogy az életforma megváltozása mellett hogyan lehet megőrizni a település – és ezen belül a zöldfelületek – hagyományos jellegét.

A korhű felújítás, megőrzés akkor tökéletes, ha nemcsak az épületre, hanem az azt övező kertre is kiterjed, viszont a hobbikertészkedés és az önellátó gazdálkodás közötti szakadék áthidalása nem könnyű. A régi paraszti építkezéshez ugyanis sajátos kertkialakítási forma és növényanyag is tartozott: éppolyan jellemző volt rá, mint a házra a meszelt fal vagy az oszlopos tornác. A parasztkert jellegzetes bélyegei: virágok az előkertben és a ház mentén, míg a fő- és (a hátsó) melléképület által határolt gazdasági udvarban a gyep mellett csak gyümölcsfát tűrtek meg. Ezt még általában sikerül jól megvalósítani, bár az idős, hagyományos gyümölcsfák kipusztulásával azok többnyire modern fajtákkal pótolhatóak. Nem ennyire egyértelmű azonban, hogy milyen a „hagyományos" és „falusias" közterület. Míg a legtöbb faluban számos urbanizációs jelenséget találunk, a városok lakói az ezektől viszonylag érintetlen falu, és - egy a városi létből sem teljesen kiszakadó - "falusi", - illetve a két életforma határán lévő üdülő életforma felé vonzódnak. Ez egyrészt a várostól távoli, a természetbe ágyazott életforma és településkép kialakításához is vezethet, de a kertekben, parkokban városi jellegű fajok, gesztusok, funkciók alkalmazásában is testet öltenek. Ezen elemek, növények egy része presztízsfunkcióval is bír.
Mindezt azért tartottuk fontosnak részletezni, mert a település központjában levő, dendrológiai értékeket is felmutató, példásan gondozott park egyértelműen városias karakterű, nemcsak növényalkalmazásában, hanem funkcióit (sportpálya, játszótér, rendezvénytér …stb.), burkolatait, épített elemeit, emlékműveit tekintve is. Az arborétum-gazdagságú növényanyag a kastélyparkokat idézi. A sváb hagyományok leginkább az igényességben, a precíz és gondos kivitelezésben és fenntartásban mutatkoznak meg.
A temetőben felbukkanó bálványfák (Ailanthus altissima) mint invázív fajok nem kívánatosak. A parktól délre eső területek kiskerti használata helyett inkább fűz-nyár ligetes gyepfelületet javasolnánk egészen a bekötőút elejéig. A templom körüli öreg tuják nem túl esztétikusak, és túl sokat takarnak az épületből. Szent Antal szintén alig észrevehető.

A temetőben az új temetéseknek a Kálvária alá helyezése sem túl szerencsés, és a temető bekerítése sem feltétlen indokolt, a további temetések és a temetőfejlesztés is megérdemelne egy átgondolt koncepciót, mivel a temető-kálvária együttese zöldfelületileg, tájképileg legalább annyira kiemelt pontja a településnek, mint a központi rész.

A temetői bálványfák

A templom körüli tuják

A parktól délre a patak mentén levő területek

3.2.6. Épített környezet és kulturális örökség védelme

A jelenlegi állapot elemzése, helyzetértékelése

A településfejlesztési koncepció módosításához és a településrendezési eszközök felülvizsgálatához Pap Zsuzsa településtervező, Balog-Farkas Csaba építész, Böszörményi Krisztina tájépítész és Kovaliczky Gergely osztályvezető régész - főmuzeológus részletes épített környezeti vizsgálat készített, mely alapján került összeállításra a települési örökségvédelmi hatástanulmány.
A hatástanulmány a településrendezési eszközök felülvizsgálati dokumentációjának szerves részét képezi.

A vizsgálatok eredménye alapján a következő műemlék és régészet védelem került rögzítésre:

MŰEMLÉKVÉDELEM

1. Rk. templom

cím: Fő utca
hrsz.: 3/1
azonosító: 1401
törzsszám: 284
bírság kategória: II.
védési ügyirat: 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM
ex lege műemléki környezet: 68/2, 136, 135, 134, 131, 321/1, 321/2, 2, 67/4 hrsz.

RÉGÉSZETI VÉDELEM

RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

1. Tsz-major

azonosító: 23438
hrsz.: 011/2
EOV Y koordináta: 612525
EOV X koordináta: 90085

2. Homokbánya

azonosító: 23439
hrsz.: 0171, 0137/15, 0145, 0144/6, 0144/5, 0144/4, 0144/3, 0147/8
EOV Y koordináta: 611685
EOV X koordináta: 89733

3. Kis domb

azonosító: 23440
hrsz.: 0137/20, 0138/3, 0137/21, 0137/6, 0137/16, 0137/9, 0137/14, 0137/8
EOV Y koordináta: 611227
EOV X koordináta: 89414

4. Freital dűlő

azonosító: 24416
hrsz.: 011/2, 011/3
EOV Y koordináta: 612519
EOV X koordináta: 90184

5. Disznóhízlalda

azonosító: 24417
hrsz.: 012/10, 012/43, 012/9, 012/8, 012/14, 015/1, 014
EOV Y koordináta: 613190
EOV X koordináta: 90566

6. Feked

azonosító: 24414
hrsz.: 78, 0115/14, 0115/12, 0115/13, 0115/15, 0115/11, 0111, 0110/1, 0110/2, 0110/3, 0115/9, 0115/8, 0115/10
EOV Y koordináta: 612171
EOV X koordináta: 90128

7. Feked-Várhegy

azonosító: 24415
hrsz.: 0110/10, 0110/9, 0110/8
EOV Y koordináta: 611363
EOV X koordináta: 90881

8. Szabadföldek

azonosító: 40954
hrsz.: 032/8, 032/9, 032/7
EOV Y koordináta: 613149
EOV X koordináta: 91504

9. Trefortpuszta

azonosító: 25230
hrsz.: 0149/43, 0149/42, 0149/41
EOV Y koordináta: 613422
EOV X koordináta: 90003

10. Lapos

azonosító: 63236
hrsz.: 097/24, 097/25, 097/23, 097/22, 097/31
EOV Y koordináta: 611024
EOV X koordináta: 91431

HELYI VÉDELEM

A helyi védelemben részesített építmények védelméről a településképi arculati kézikönyv alapján a településkép védelméről szóló önkormányzati rendelet rendelkezik.

Épített környezet védelmével kapcsolatos követelmények

Az épített környezet védelmét az ország sajátos jogszabályrendszere biztosítja. Baranya megye vonatkozásában meghatározó az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. Törvény.
Meghatározó továbbá Baranya megye területrendezési terve, illetve a megye települései településrendezési tervei. A településrendezési eszközök rögzítik az építési szabályokat, amelyet önkormányzati jogalkotás keretében dolgoznak ki.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló, többször módosított 1997. évi LXXVIII. törvény, valamint a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény, és a végrehajtásukra kiadott jogszabályok tartalmazzák, illetve biztosítják az épített környezet védelmét.

Külön ki kell emelni az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Kormányrendelet és a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018.(IV.9.)Korm. rendelet 83. és 84.§ előírásait.

4. A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEK ALKALMAZÁSA ESETÉN VÁRHATÓ KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK

A települési környezet minőségét a környezeti elemek védelmével és a jelentős hatások elleni védelem koordinált érdekei együttesen határozzák meg.
A szerkezeti és szabályozási terv kidolgozása során a kedvező környezeti állapot megőrzését és javítását tűztük ki célul, így ennek a szempontnak való megfelelés értékelése a feladata a fejezetnek a területfejlesztés, területrendezés várható hatásainak elemzésével.

Feked településszerkezeti tervének felülvizsgálata a 2005-ben készült, 12/2005.(XII.08.) KT határozattal elfogadott, 2009-ben módosított településszerkezeti tervet veszi alapul. Az alaptervet és a módosítást a VÁROSTERV Bt. készítette (településtervező Dr. Pap József). Az új településszerkezeti terv a tervezett fejlesztéseket a felülvizsgálattal párhuzamos eljárásban készülő településfejlesztési koncepcióban rögzített fejlesztési irányok figyelembevételével tartalmazza. A terv feldolgozása friss földhivatali adatállomány felhasználásával készült tervezési alaptérképen történt.

Feked Község településrendezési eszközei 2018. évi felülvizsgálatának keretei a következők.
A változások értelmezése és rögzítése az alábbiak figyelembevételével történt:

- Az új alaptérképen a régihez képest a termőföldet érintő művelési ág változás miatt bekövetkezett változásokat (elsősorban szántó és gyep helyett mocsár, szántó helyett gyep művelési ág) meglévőségként kezeltük.
- A felülvizsgálat alapjául szolgáló településszerkezeti terv az akkori fogalomrendszerben még nem szereplő „természetközeli terület" -ként határozta meg a vízfolyás-menti gyepek, szántók, legelők területét.

A felülvizsgálat során ezek a területek az új fogalomrendszerhez illeszkedő besorolást kaptak (általános mezőgazdasági terület), szintén meglévőségként feltüntetve.

- A felülvizsgálat alapjául szolgáló településszerkezeti terven már kijelölt, de meg nem valósult fejlesztési területeket szintén meglévőségként kezeltük. Ezek a következők:
    - Falusias lakóterület fejlesztés a Fő utca keleti ágának déli szakasza feletti domboldalon
    - Gazdasági területi fejlesztés a majortól nyugatra
    - Zöldterület fejlesztése a Fő utca keleti és nyugati ága között
- Meglévőségnek tekintettük azokat a területeket is, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, de az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó területfelhasználási kategória jelent meg. Ezek a következők voltak:
    - Ipari gazdasági terület helyett mezőgazdasági üzemi terület (mezőgazdasági major (011/3 hrsz.) – K-mü)
    - Ipari gazdasági terület helyett általános gazdasági terület (asztalosüzem – 297 hrsz., majortól nyugatra kijelölt fejlesztési terület – 011/2 hrsz. – Gá)
- A meglévőségtől eltérő jelkulccsal, változásként jelennek meg a felülvizsgálat során kijelölt fejlesztési területek.

Az előzőekben ismertetettek alapján a módosítás célja a Község számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása.

4.1. A településrendezési terv összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel

A rendezési tervek készítése során figyelembe vett, a 3.1. pontban részletezett tervekkel és regionális léptékű programokkal való összhang megteremtése volt a célja mind az önkormányzatnak, mind a tervezőknek.

Sikerült megteremteni a települési rendezési tervek összhangját a magasabb szintű tervekkel, jogszabályokkal.

A magasabb szintű jogszabályoknak és követelményeknek való megfelelés természetesnek tekinthető.

4.2. A környezetet érintő hatások előrejelzése

A környezeti alapállapot és a fejlesztési elképzelések, programok alapján a település-szerkezeti és szabályozási terv kialakításával várható környezeti hatások a követelményeknek megfelelően a környezeti elemek rendszerei szerint, és a jelentős környezeti hatások figyelembevételével értékelhető.
A környezeti értékelés alapján a helyi építési szabályzat korszerűsítésére tettünk javaslatot.

4.2.1. A talaj és a vizek védelme

A módosítás célja a Község számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása.

Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük.

Az alaptérképen szereplő, már korábban megtörtént művelési ág változások átvezetése a jog előzményekre tekintettel nem tekinthető környezethasználat változásnak, talaj- és vízvédelmi szempontokat nem érint.
Az OTÉK módosulása miatt történt besorolás miatt funkciómódosulás nélküli változás szintén nem eredményezett környezethasználat változást, amelyek a következők:

- Ip Ipari gazdasági terület helyett mezőgazdasági üzemi terület (mezőgazdasági major (011/3 hrsz.) – K-mü)
- Ipari gazdasági terület helyett általános gazdasági terület (asztalosüzem – 297 hrsz., majortól nyugatra kijelölt fejlesztési terület – 011/2 hrsz. – Gá)

A közúttól nyugatra lévő egyes ingatlanoknál problémát okoz a kelet-nyugati irányú kertekből lefolyó vizek elvezetése. Vízrendezési és talajvédelmi tervben kell a problémára megoldást találni (pl.: övárok).

A fejlesztések közül kiemelkedik a tervezett szennyvíz csatornázás és a szennyvíztisztító kiépítése, amely a talaj- és vízvédelmi szempontból kedvező eredményeket hoz.

A zöldterületek fejlesztésekor a csapadékvíz elvezetés és kezelés megoldásával biztosítható a települési környezet javítása.

A talaj- és vízvédelmi követelmények fejezetben rögzített jogszabályokban foglalt védőtávolságok, védősávok (parti sáv, állattartó telepek, illetve trágyatárolók elhelyezésére vonatkozó követelmények betarthatók a fejlesztések során.

A területi fejlesztéseknek földtani, vízföldtani, illetve talaj- és vízvédelmi szempontú akadálya a követelmények betartása esetén nincs.

4.2.2. A levegőminőség védelme

Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük.

Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, levegőtisztaság-védelmi szempontokat nem érint.

A területi fejlesztések:

- Lakóterületen tervezett fejlesztés (Fő utca keleti ágának déli szakasza) levegőtisztaság-védelmi szempontból nem jelentős változás.
- Gazdasági területen a területi fejlesztés lehetővé teszi a napelem park létesítését, amely levegőtisztaság-védelmi érdekeket is szolgál.
- Az intézmények fűtéskorszerűsítése során előnybe kell részesíteni a megújuló energia hasznosítását, amely a városi klimatikus viszonyok megőrzését, javítását szolgálja.
- A zöldterületek fejlesztése a közparkok és közkertek tekintetében a településfejlesztési koncepció szerint kiemelt fontosságú, a fenntartás és a fejlesztés a települési környezet minőségének javításának feltétele. A zöldterületek fejlesztése levegőminőség javulását eredményezheti, javíthatja a Község klimatikus viszonyait.
- A természeti környezet fejlesztése, a vízfelületek megtartásával, növelésével javulhat a Község és környezete klimatikus helyzete.
- A tervezett szennyvíztisztító elhelyezkedése kedvező, megfelelő technológiával és üzemvitellel nem keletkezhet lakosságot zavaró bűzterhelés.

A módosításoknak levegőtisztaság-védelmi akadálya nem ismert.

4.2.3. Hulladékgazdálkodás

Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük.

Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, hulladékgazdálkodási szempontokat nem érint.

A területi fejlesztések:

- Lakóterületen tervezett fejlesztés (Fő utca keleti ágának déli szakasza) hulladékgazdálkodási szempontból nem jelentős változás. A fejlesztés során ki kell terjeszteni a közszolgáltatást az új területre is.
- Gazdasági területen a területi fejlesztés lehetővé teszi a napelem park létesítését, amely környezetvédelmi érdekeket is szolgál.
- Az intézmények fűtéskorszerűsítése során előnybe kell részesíteni a megújuló energia hasznosítását, amely a városi klimatikus viszonyok megőrzését, javítását szolgálja. A megújuló energia alkalmazásával kevesebb hulladék (hamu, salak) keletkezik.
- A zöldterületek fejlesztése a közparkok és közkertek tekintetében a településfejlesztési koncepció szerint kiemelt fontosságú, a fenntartás és a fejlesztés a települési környezet minőségének javításának feltétele. A zöldterületek fejlesztésekor gondoskodni kell a hulladékok szelektív gyűjtési lehetőségeinek kialakításáról.
- A természeti környezet fejlesztése, a vízfelületek megtartásával, növelésével javulhat a Község és környezete klimatikus helyzete.

A módosításoknak hulladékgazdálkodási szempontú akadálya nem ismert.

4.2.4. Zaj elleni védelem

Azokat a területeket, ahol a korábbi szerkezeti tervhez képest a rendeltetés nem változott, csak az OTÉK módosulása miatt a korábbi besoroláshoz képest az adott rendeltetéshez jobban igazodó terület-felhasználási kategória jelent meg, szintén meglévőségnek tekintettük.
Ezen módosítások környezethasználat változást nem indukálnak, zajvédelmi szempontokat nem érint.

A területi fejlesztések:

- Lakóterületen tervezett fejlesztés (Fő utca keleti ágának déli szakasza) zajvédelmi szempontból nem jelentős változás.
- Gazdasági területen a területi fejlesztés lehetővé teszi a napelem park létesítését, amely környezetvédelmi érdekeket is szolgál.
- Az intézmények fűtéskorszerűsítése során előnybe kell részesíteni a megújuló energia hasznosítását, amely a városi klimatikus viszonyok megőrzését, javítását szolgálja.
- A zöldterületek fejlesztése a közparkok és közkertek tekintetében a településfejlesztési koncepció szerint kiemelt fontosságú, a fenntartás és a fejlesztés a települési környezet minőségének javításának feltétele.

- A zöldterületek fejlesztése környezetminőség javulását eredményezheti, javíthatja a lakosság komfortérzetét. A tervezett közkert bővítés során továbbra is be kell tartani a zajterhelési határértékeket.
- A természeti környezet fejlesztése, a vízfelületek megtartásával, növelésével javulhat a Község és környezete klimatikus helyzete.

A fejlesztések nem igényelnek új zajvédelmi sávok kialakítását.

A követelmények betartásával, körültekintő tervezéssel biztosítható a zajterhelési határértékek betartása, így a módosítás a feltételek teljesítésével elfogadhatók.

4.2.6. Táj- és természetvédelem

Tájrendezés és természetvédelem
A táji és természeti értékek védelme érdekében a településszerkezeti terv kidolgozása során figyelembe vett szempontok:

- A természeti adottságok legjobb kihasználása
- A természeti értékek védelme, megóvása
- A települést érintő ökológiai hálózat folytonosságának biztosítása
- A jellegzetes tájképi elemek fennmaradása

A táj jelenlegi szerkezetének és további fejlődésének legmeghatározóbb vonalas elemei:

- Karasica
- Az északnyugat-délkelet irányú kisvízfolyások
- Pécsvárad-Véménd összekötő út
- Felhagyott vasútvonal
- Villamosenergia-átviteli hálózat

Feked a Karasica egyik mellékvizét kísérő dombvidékre települt. A táj alakulását alapvetően a termelési viszonyok határozták meg évszázadokon keresztül. Termőhelyi adottságai következtében elsődlegesen mező- és erdőgazdasági település, ezek domborzat által meghatározott váltakozása meghatározza a tájképi adottságait. A mélyen fekvő, vízparti és erdős területek érzékenysége,

terhelhetősége természetvédelmi, tájképvédelmi, vízvédelmi és turisztikai szempontból eltér a hagyományos mezőgazdasági tájhasználattól.

A településen a jellemző tájhasználat az erdő- és mezőgazdálkodás, kisebb arányban a gyep- és kertgazdálkodás. A táj kettős arculatú: a Karasica-völgye erősen átalakított, szántók borította agrártáj, míg a Geresdi-dombság magasabban fekvő részei magas természeti értékű erdőgazdasági tájtípusba sorolhatók. Ez utóbbit is jelentősen befolyásolja az intenzív erdő- és vadgazdálkodás.

A táj legértékesebb részletei a különleges természeti adottságokkal függenek össze. A táj karakterének kialakulásában nagy szerepet játszott és játszik ma is a Karasica és mellékvizei természeti környezete.

A természetvédelmi területek elsődleges tájhasználati módja döntően az erdőgazdálkodás. A külterület középső és délnyugati része az, mely nem esik a természetvédelem szabályozása alá. Ezeken a területeken döntően szántóföldi növénytermesztés folyik, csekély mértékben erdőgazdálkodás, de foltszerűen található rét-legelő-gyepterület is.

A táj terhelhetősége szempontjából Feked területét az eltérő természeti adottságok az ökológiai, természetvédelmi érzékenység és a hagyományos tájhasználat alapján a következő tájtípusokra oszthatjuk fel:

- Lakó és települési táj
- Kertgazdasági táj
- Természeti táj (erdős illetve vízjárta területek)
- Mezőgazdasági táj

A természeti táj egyik típusa a településtől délre, a Karasica és a kapcsolódó patakok mentén található, jellemzően vízjárta területek, másik a település északi és déli sávjában található, főleg erdővel borított területek. A település közigazgatási területén kelet-nyugati irányban keresztül húzódó Karasica-völgy a tájszerkezet jelentős eleme. A vizes és az erdőterületek és az azokhoz szervesen kapcsolódó természetközeli élőhelyek meghatározóan ökológiai folyosóként az ökológiai hálózat kiemelt jelentőségű részei. Ez a terület jelentős tájpotenciállal rendelkezik, az ökológiai rendszer elemei teszik változatossá a település meghatározóan mezőgazdasági tájhasználatát. Kiemelten fontos a táj kultúrtörténeti érzékenysége is.

A hagyományosan árutermelő gazdálkodást szolgáló mezőgazdasági táj a település középső és délnyugati- részének meghatározó része. A mezőgazdasági táj elválaszthatatlan a településektől, hiszen a települések fejlődésében, a mezőgazdaságnak meghatározó szerepe volt. Ma már a foglalkoztatásban az egyes

gazdasági ágazatok fontosságában a mezőgazdaság háttérbe szorult ugyan, de a táj fenntartása szempontjából, továbbá a tájhasználatban meghatározó aránya miatt jelentősége távlatban is jelentős marad. A térségben a mezőgazdálkodás hagyományosan erős jelenléttel bír, hosszú távú fennmaradása biztosítottnak tekinthető.

A természeti és táji örökség keretében védelem alatt álló területek:

- A Natura 2000 hálózat: HUDD20012 Geresdi-dombvidék Különleges Természetmegőrzési Terület

- Az ökológiai hálózat magterületeit a Natura2000 területek, az ökológiai folyosót a Karasica és a kapcsolódó vízfolyások alkotják.

- A Tvt szerint ex lege védelem szempontjából forrásnak számít a felszín alatti víz természetes felszínre bukkanása, ha vízhozama tartósan meghaladja az 5 liter/percet, akkor is, ha időszakosan elapad. Az ismert forrásokat jelöltük, vízhozamukat nem ismerjük.

- A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek.

Zöldfelületi rendszer

Szerkezeti-, kondicionáló szempontból legfontosabb, a zöld- és kékfelületi karaktert meghatározó elemnek valójában a településközponti vízfolyást az azt kísérő zöldfelületeket tekinthetjük a belterület vonatkozásában. A teljes közigazgatási területet tekintve ez kiegészül az erdők biológiailag aktív felszíneivel. Ezek nemcsak fontos zöldfelületi elemek, hanem gazdasági és termelési szempontból, és tájképileg is értékes, karakteres területek.

Kiemelkedően magas a közcélú, közhasználatú zöldfelület-hányad a belterületen, amit kiegészítenek a laza beépítésű lakóterületek kertjei és az erdőterületek. A település északi részén, a vízfolyás mentén a kb. 60-70 éve ültetett jegenye-nyárfák (Populus nigra Italica) nemcsak messziről azonosítható tájékozódási pontok, hanem a településkarakter formálói is. Rendkívül gondozottak a falu központjában lévő zöldterületek, a központi park arborétum-gazdagságú növényanyaggal rendelkezik, dendrológiai értékeket is felmutató, példásan gondozott, városias karakterű, nemcsak növényalkalmazásában, hanem funkcióit (sportpálya, játszótér, rendezvénytér …stb.), burkolatait, épített elemeit, emlékműveit tekintve is. Az a kastélyparkokat idézi. Az utak menti zöldsávok, a sávelválasztó szigetek változatosak, általában sok gyümölcsfával és örökzölddel, jó növényválasztással, ennek egyfelől az az oka, hogy az utcák szűkek, és nincs fizikailag lehetőség az út menti zöldterület kialakítására, másrészt a házak előtti utcarész szépítése egyedileg történik. A sportpálya és a játszótér a településközponti parkban kapott helyet. A települési temető és kálvária jelentős zöldfelületi arányuknak köszönhetően, a zöldfelületi rendszer fontos elemei. Újabb zöldfelületi létesítményeket nem terveznek, a település

TÁJRENDEZÉSI JAVASLATOK

Tájhasználat, tájszerkezet javaslata

A tájrendezési javaslatok, ill. a külterület-szabályozás célja a táji, természeti értékek, a termelési hagyományok figyelembevétele mellett a föld rendeltetésszerű használatának biztosítása. A tájképvédelmi övezet a teljes közigazgatási területet foglalja magába, ami egyrészről adottság szinten, másrészről a célszerűség szintjén meghatározza a tájhasználatot.

A lakó és települési táj védelme elsősorban az épített környezet, az örökségvédelem és a kilátásvédelem keretében valósítható meg.

A hagyományosan árutermelő gazdálkodást szolgáló mezőgazdasági táj a település középső és délnyugati- részének meghatározó része. Mivel a cél, hogy a jelenlegi tájhasználat a jövőben is megmaradjon, ehhez a termőföld védelme alapvető. A mezőgazdasági táj területeinek terhelhetőségében a termőföld védelmének prioritását kell érvényesíteni.

Az erdőterületek megfelelő területi aránnyal vesznek részt a tájformálásban, ezt a jövőben sem kell lényegesen változtatni. Ha esetileg új erdőtelepítésére kerül sor, akkor új erdők, erdősávok telepítése elsősorban az utak mentén, majorok körül indokolt. A telepítésre ajánlott fafajok kizárólag a tájra jellemző, a termőhelynek megfelelő, őshonos fa-, cserje- és vadgyümölcs fajok lehetnek, lehetőleg többszintes állomány kialakítása javasolt. A véderdősávokat szaktervezővel kell megterveztetni. Erdősítés emellett elsősorban védelmi, és rekreációs célból történhet.

A településhez kapcsolódó kisebb kertgazdasági tájban olyan tájgazdálkodás fenntartása a cél, amely biztosítja a szőlők, kertek, rétek fenntartását az azokhoz kapcsolódó környezetkímélő állattenyésztés fenntartását, élőhelyek rehabilitációját, a táj szerves részét képező, tájba illeszkedő présházak, épületek fenntartását.

A nyomvonalas létesítmények (utak, vízfolyások) menti folyosók zöldfelületi fedettségét fenn kell tartani, illetve fejleszteni kell a környező területhasználatok figyelembe vételével.

Természetvédelmi javaslatok

A közigazgatási terület természeti értékeinek megőrzését többféle védelmi kategória is szolgálja. Ebből adódóan a különböző védettségi kategóriákkal jelölt területek sok esetben fedik egymást. A településszerkezeti terv tartalmazza a különböző védelem alatt álló területek lehatárolását. A területhasználatkor a természet védelme érdekében a védelem módját meghatározó jogi hátteret maradéktalanul figyelembe kell venni.

Helyi védelemre javasolt természeti értékek:

1. Temetői kettős vadgesztenye (Aesculus hippocastanum) fasor

2. Idős hársfa (Tilia sp.) a templom mellett

Tájvédelmi és tájképvédelmi javaslatok

A település déli határában levő magaslatokról és utakról jól látszanak a táj jellegzetességei. A legfőbb érték véleményünk szerint a tájhasználati rendszer meglévő részletei: az erdős és víz-parti sáv, táji szempontból pedig a változatos domborzat, elsősorban a nem erdősült domboldalak és a Karasaica-völgy számos pontjáról feltáruló nagy kiterjedésű tájrészletek.

Az OTRT tájképileg a teljes közigazgatási területet tájképvédelmi övezetbe sorolja. Helyi tájképvédelmi terület kijelölésére nem teszünk javaslatot. A tájhasználat tervezett alakításában kiemelt hangsúlyt kell fordítani az ökofolyosó funkcionális követelményeinek a biztosítására. A terület-felhasználásban biztosítani kell az élőhelyek egymáshoz kapcsolódását.

A kitermelés befejeztével gondoskodni kell a homokbánya tájrendezéséről és az újrahasznosítási cél meghatározásáról, a használaton kívül helyezett nyomvonalas létesítmények (vasútvonal), berendezések új funkciójának megállapításáról, illetve ennek hiányában megszüntetésükről, elbontásukról, az érintett területnek a táj jellegéhez igazodó rendezéséről.

Zöldfelületi rendszer elemeinek fejlesztési javaslatai

A zöldfelületi rendszer konfliktusai és problémáinak megoldására az alábbiakat javasoljuk:

- A zöldfelületek közül a legnagyobb fejlesztést igénylő terület a temető és kálvária területének újrafogalmazása. A temetőben felbukkanó bálványfák (Ailanthus altissima) mint invázív fajok nem kívánatosak. A temetőben az új temetéseknek a Kálvária alá helyezése sem túl szerencsés, és a temető bekerítése sem feltétlen indokolt, a további temetések és a temetőfejlesztés is megérdemelne egy átgondolt koncepciót, mivel a temető-kálvária együttese zöldfelületileg, tájképileg legalább annyira kiemelt pontja a településnek, mint a központi rész.

- A templom körüli öreg tuják nem túl esztétikusak, és túl sokat takarnak az épületből. Szent Antal szintén alig észrevehető. Javasoljuk a kiemelt értéket képviselő épített elemek környezetének újratervezését a műemléki környezet figyelembevételével.

- A belterületen a patakparti jegenyenyárfák pótlását javasoljuk.

- A védelemre javasolt idős fák ápolása nagyon fontos lenne.

Zöldfelületi ellátottság alakulása

A meglévő, és még fejleszthető területi közösségi célú zöldfelületi elemek elegendő zöldfelületi ellátottságot biztosítanak a településnek. Ezeken a területeken a pihenés, és a testedzés, rekreáció megoldható, újabb közpark kialakítása, mint területi zöldfelületi elem nem indokolt, viszont fenn kell tartani ezen területeken a biológiailag aktív felületek mennyiségét.

Zöldfelületek ökológiai szerepének erősítésére vonatkozó javaslatok

A parktól délre eső patakparti területek kiskerti használata, beépítése helyett inkább fűz-nyár ligetes gyepfelületet javasolnánk egészen a bekötőút elejéig.

4.2.6. Épített környezet és kulturális örökség

A módosítás célja a Község számára a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazottakhoz illeszkedő, a hatályos jogszabályoknak megfelelő korszerű településrendezési eszközök kidolgozása.

A környezet védelmének általános szabályiról szóló 1995. évi törvény 24-27. §-ai szerint összefoglalóan a következők rögzíthetők:

- A módosítással érintett területek fejlesztése a települési környezet minőségén javít.
- Megakadályozza a területek állag és környezetminősége és a klimatikus viszonyok további romlását.
- A település hatályos és a módosítás realizálódása esetén is a településrendezési eszközei a környezet terhelhetősége és a településrészek rendeltetése alapján övezeteket határoz meg.
- A fejlesztési területeken a jelenleg folytatott és a tervezett tevékenységek sem igényelnek jelen ismeretek szerint védőterület kialakítását, azonban a szabályozási elemekkel optimalizálni kívánja az Önkormányzat a környezethasználatot.
- A hatályos településrendezési eszközök és a módosítás realizálódása esetén is meghatározott a zöldterületi követelmény rendszer.
- A környezetei értékelés szempontjai a tervezés során maximálisan figyelembe lettek véve.

5. JAVASLAT A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEKHEZ KAPCSOLÓDÓ ÖNKORMÁNYZATI INTÉZKEDÉSEKRE, MONITORIZÁLÁSRA

A településrendezési eszközök módosítása során a környezeti értékelés a terület-felhasználási kérdéseket és az építési tevékenység feltételrendszerét tisztázza.

A településrendezési tervekhez kapcsolódó, azokkal összhangban, lehetőleg az elfogadásával egy időben szükségszerű olyan önkormányzati intézkedések foganatosítása, melyek kezelik a településen meglévő, esetleg bekövetkező környezeti konfliktusokat és szabályozza a lakosság együttélési szabályait, valamint a kötelezően igénybeveendő közszolgáltatásokat.

Feked Község számára a következő kapcsolódó intézkedésekre teszünk javaslatot:

A település környezetvédelmi programjának felülvizsgálata.

A települési hulladékgazdálkodási tervek korszerűsítése a kistérségi lehetőségek és a regionális rendszer működési keretei szerint.
A korszerűsített hulladékgazdálkodási tervek szerint a hulladékgazdálkodást érintő helyi rendeletek módosítása (köztisztasági, közszolgáltatási stb.), aktualizálása a hatályos jogszabályoknak megfelelően.

A közúttól nyugatra lévő egyes ingatlanoknál problémát okoz a kelet-nyugati irányú kertekből lefolyó vizek elvezetése. Vízrendezési és talajvédelmi tervben kell a problémára megoldást találni (pl.: övárok).

A csapadékvíz-elvezető rendszerek hidraulikai felülvizsgálata, átereszek kiváltása, összehangolása, az 5%-ot meghaladó lejtésű árokszakaszok burkolása szükséges, melyhez átfogó vízrendezési és víz-kárelhárítási terv készítését javasoljuk.

A levegőminőség megőrzése, az irritáló bűz és szaghatás elkerülése érdekében javasolt a tűzgyújtásra vonatkozó helyi rendelet alkotása, korszerűsítése is.

Szintén javasolt az épített és természeti környezetre vonatkozó helyi rendeletek megalkotása, korszerűsítése.

Az elfogadható és a követelményeknek is megfelelő „zajhelyzet" elérése érdekében fontos továbbá azoknak a feladatoknak és eszközöknek a meghatározása, melyekkel megakadályozható a környezet minőségének további romlása, valamint fokozatos javulás érhető el.

A település lakóingatlanain megengedett kisvállalkozások esetében az engedélyezés során az előírt zajterhelési határértékek teljesülésének igazolását követelménynek kell tekinteni, annak érdekében, hogy a közvetlen környezetükben lévő lakóterületek kedvező zajhelyzete megmaradjon, illetve a zajterhelés növekedése megakadályozható legyen.

6. ÖSSZEFOGLALÁS

Feked Község 2018. évi településrendezési eszközei módosításához elkészítettük a környezetalakítási és környezetvédelmi munkarészhez szükséges környezeti értékelést.

A környezeti hatások értékelését a meglévő, a települési környezet minőségét, állapotát befolyásoló környezethasználatok feltárásával, elemzésével kezdtük.

Célirányosan rögzítettük környezeti elemenként, szakterületenként a követelményeket, elvárásokat, melyek a környezethasználat minősítésén túl a szabályozási terv kialakítását és a helyi építési szabályzat kereteit határozták meg.

Összegeztük a területfejlesztés, területrendezés várható hatását, a fejlesztési irányt. Ellenőriztük a védőterületek és védősávok betarthatóságát.
Javaslatot adtunk a kedvező klimatikus viszonyok megőrzésére, javítására, különösen a levegőminőség védelme és a zöldfelületi rendszer, illetve a természeti környezet vonatkozásában.

Külön javaslatot adtunk a településrendezési tervekhez kapcsolódó egyéb önkormányzati intézkedésekre, melyek a települési környezetminőségnek a javítását eredményezhetik.
A helyi építési szabályzathoz korszerűsítésre tettünk javaslatot.

Összefoglalóan megállapítható, hogy Feked településrendezési eszközeinek 2018. évi módosítása segíti a település fenntartható fejlődését, a kedvező környezeti helyzetének megtartását és hosszútávon biztosíthatja a környezet védelmét.
A településrendezési eszközök módosítása nem veszélyezteti a környezeti elemeket.